№ 173 (525)
Чацвер, 24 верасня 1998 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Кошт: у кіёсках і крамах — 4000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

Народная Воля

Віншуем!

Старэйшаму беларускаму пісьменніку, бліскучаму майстру верша, дакументальнай, публіцыстычнай і мемуарнай прозы Сяргею Грахоўскаму заўтра спаўняецца 85. Адметная дата, пачэсны і вялікі жыццёвы шлях!

Шчыра віншуючы Сяргея Іванавіча і змяшчаючы побач са словам пра юбіляра яго апошнія вершы, мы радуемся, што ён і сёння ў выдатнай творчай форме. Аб гэтым сведчыць, дарэчы, і апублікаваны ўчора ў "Народнай волі" ягоны артыкул аб творчасці Святланы Алексіевіч.

Разам са шматлікімі прыхільнікамі Вашай цудоўнай паэзіі "Народная воля" жадае Вам, дарагі Сяргей Іванавіч, добрага здароўя і новага творчага плёну дзеля нашай Бацькаўшчыны!

(Матэрыялы, прысвечаныя 85-годдзю Сяргея Грахоўскага, чытайце на 2-й старонцы.)

І журналісты вучацца

Учора ў Мінску адкрыўся двухдзённы міжнародны семінар для журналістаў, арганізаваны Беларускай асацыяцыяй журналістаў з удзелам Сусветнага інстытута свабоднай прэсы (Каліфорнія, ЗША). У рамках агульнай праграмы "Павышэнне эфектыўнасці дзейнасці СМІ ў Рэспубліцы Беларусь" удзельнікі семінара разглядаюць магчымасці і ролю беларускіх сродкаў масавай інфармацыі падчас правядзення выбараў на розных узроўнях. Прадугледжана таксама абмеркаванне такіх важных для журналістаў тэм, як стратэгічнае планаванне і менеджмент, газетны дызайн.

Падобны семінар ужо прайшоў напрыканцы мінулага тыдня ў Магілёве; аналагічныя мерапрыемствы пройдуць у Гомелі, Брэсце і Гродне.

Васіль БАЗЫЛЬ.

З 1 кастрычніка ў Беларусі павялічыцца памер пенсій

З 1 кастрычніка ў Беларусі ў сярэднім на 15,3 працэнта павялічыцца памер пенсій. Сярэдні памер пенсій у кастрычніку складзе 2 мільёны 100 тысяч рублёў. Максімальная пенсія ўзрасце на 14,6 працэнта і дасягне 2 мільёнаў 511 тысяч рублёў. Памер мінімальнай пенсіі, якая павялічыцца на 16,5 працэнта, разам з устаноўленай урадам даплатай складзе 1 мільён 50 тысяч рублёў. На памер новай мінімальнай пенсіі паўплывала і тое, што з 1 кастрычніка ў рэспубліцы павялічваецца мінімальная заработная плата: з 250 тысяч да 350 тысяч рублёў. У сувязі з гэтым аўтаматычна павялічваюцца розныя выплаты, якія залежаць ад памеру "мінімалкі".

Для выплаты павялічаных пенсій з Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва ў кастрычніку запатрабуецца больш за 720 мільярдаў рублёў.

Максім ЦІТОЎ, БелаПАН.

При загадочных обстоятельствах...

Ушел из жизни Игорь Александрович Нелюбин. Человек этот достаточно известен. Он — заслуженный строитель Республики Беларусь, кандидат технических наук, генеральный директор арендного производственного строительно-монтажного объединения "Гомельпромстрой". Был он и депутатом Верховного Совета Республики Беларусь предпоследнего, 12-го, созыва.

Смерть Игоря Нелюбина произошла при невыясненных обстоятельствах. Он возвращался из Москвы в родной Гомель. Когда проводница спального вагона зашла к нему в купе в районе Буда-Кошелево, то обнаружила своего пассажира мертвым. На шее она увидала след от брючного ремня. Говорят, что живым его видели еще в Жлобине. Отсюда и предположение, что трагедия произошла на перегоне между Жлобином и Буда-Кошелево.

В Москве покойный был по делам службы. Дело в том, что гомельское объединение, которое он возглавлял, строило коттеджи для Министерства по чрезвычайным происшествиям Российской Федерации. Строители, которые работают в столице России, видели своего шефа на рабочей площадке. Потом он поехал домой. Поскольку вокруг этой стройки, как говорится, вертятся большие деньги, то по Гомелю ходят самые разные слухи.

Владимир КОТ.

Надвор'е

24 і 25 верасня на тэрыторыі рэспублікі пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў. Вецер паўночна-заходні, 4—9 м/с. Тэмпература паветра ўначы +2...+7, месцамі па рэспубліцы замаразкі да 0...-2; удзень 24-га — +13...+18, 25-га — +11...+16.

Да ўвагі чытачоў

Шаноўныя сябры!

Нам не хочацца засмучаць вас, але, на жаль, з-за фінансавых і матэрыяльных цяжкасцей мы вымушаны да канца месяца зрабіць некалькі пропускаў у выпуску газеты.

Наступны нумар "Народнай волі" выйдзе у суботу, 26 верасня.

Рэдакцыя.

Накипело

А льготы, выходит, липовые...

Я имею более 40 лет производственного стажа. Свои планы в жизни когда-то строил так. Пойду на пенсию — навещу всех своих родственников в Перми, Москве, Самаре, Мурманске, Одессе, напутешествуюсь всласть. Для этой цели собирал мозолем заработанные деньги. Водочкой я не баловался, не осыпал сверх меры гостинцами детей, по ресторанам не ходил, ни разу не тратился на заграничный вояж.

А в конечном счете что вышло? Вся моя бережливость — коту под хвост. Теперь вот из-за дорогой дороги три года собираемся с женой съездить в Брянск к ее брату и никак не можем себе позволить такое удовольствие. Сестра моя живет в Брестской области, но видимся в последние годы тоже редко. На один бензин, если ехать машиной, пришлось бы отдать половину пенсии, а поездом через Барановичи за день не доберешься. Маршрутный автобус Гродно — Береза снят. Вот и сидим по своим норам, не видясь друг с другом, словно поссорились.

Про "сгоревшие" наши вклады сейчас никто и не вспоминает.

Кто трудился на всю катушку и кое-какие сбережения доверил государству, как и те, кто лодырничал и транжирил, в одном положении оказались. И пенсия у трудяг и разгульных лентяев почти уравнена. На равных со своей пенсии рассчитываемся за коммунальные услуги,. платим налог в садоводческие общества за клочок бросовой земли (полянки, неудобицы, карьеры и т.д.). Кроме платы за проезд в городском автобусе и на пригородном железнодорожном транспорте, нет нам никаких льгот, никаких снисхождений.

Законы у нас, что и говорить, далеки от совершенства. Дали в этом году льготы пенсионерам на содержание личного транспорта. Пошел я на медкомиссию, заключение которой предоставляется в ГАИ перед техосмотром машины. Уплатил за справку 112.500 рублей, как и молодые. Но мне медицинская справка выдана на 2 года, а молодым — на 5 лет. Выходит, отдав десятилетия честному труду, потеряв силу и здоровье, пенсионер в два с половиной раза несет больше расходов за медсправку, чем те, кому справка выдается на пять лет. Вот вам и льготы — липовые они!

Везде, причем нередко на государственной основе, обманывают народ. Когда же пробьет час правды и уважения к нам, людям старшего поколения?

Владимир СКОПЦЕВ, пенсионер.

Гродно.

У неарганізаваным гандлі Мінска аднавіўся рост цэн

На мінулым тыдні ў неарганізаваным гандлі Мінска аднавіўся рост цэн, выкліканы чарговым этапам павышэння наяўнага і безнаяўнага курсаў амерыканскага долара.

Да прыкладу, імпартныя цыгарэты падаражэлі ў сярэднім на 17 працэнтаў (у прыватнасці, "L&M" — з 49—55 да 55—66 тысяч рублёў), алей і макаронныя вырабы — на 16 (адпаведна з 105—125 да 127—140 і з 36—46 да 40—55 тысяч рублёў), курыныя кумпячкі — на 14 (са 125—130 да 142—148 тысяч рублёў), цукар — на 8 (з 42—45 да 44—50 тысяч рублёў), крупы — на 7 (у прыватнасці, грэцкія — з 55—65 да 60—70 тысяч рублёў) працэнтаў. Цэны на імпартны шакалад павялічыліся на 10 працэнтаў.

Варта адзначыць, што кошт некаторых тавараў зараз вышэйшы за той, што быў зафіксаваны ў пік валютнага крызісу ў пачатку верасня, у той час як наяўны і безнаяўны курсы долара яшчэ не дасягнулі зафіксаваных тады максімальных значэнняў. На мінулым тыдні на чарговыя пяць працэнтаў падаражэлі рэалізуемыя ў мінскіх магазінах малочныя прадукты. Зараз літр малака тлустасцю 2,5 працэнта каштуе 8.900 рублёў (раней — 8.400), кілаграм смятаны тлустасцю 15 працэнтаў — 34.700 (раней — 33.100), кілаграм нятлустага твАрагу — 35.700 (раней — 34.000). За апошні месяц кошт малочных прадуктаў узрос у сярэднім на 20 працэнтаў.

Дзмітрый УЛАСАЎ, БелаПАН.

Ролю "забойцы" згуляць студэнту не ўдалося

У момант атрымання выкупу ў суме 1200 долараў супрацоўнікамі праваахоўных органаў затрыманы студэнт Полацкага дзяржуніверсітэта Д. Цяпер ужо былы пагрозлівы "кілер", які вучыўся на юрыдычным факультэце, відаць, перачытаўся дэтэктываў, што вырашыў зарабіць сабе грошы на бязбеднае жыццё арыгінальным чынам. Ад сваіх знаёмых ён выпытаў імёны, дакладныя адрасы і кватэрныя тэлефоны дзяцей двух кіруючых работнікаў вытворчага аб'яднання "Нафтан", а потым пачаў палохаць іх бацькоў, што, маўляў, паступіла яму "заяўка" на іх фізічнае знішчэнне. Увайшоўшы ў ролю забойцы, студэнт паабяцаў пакінуць сем'і ў спакоі і не браць грэх на душу, калі яму выплацяць вызначаную суму "зялёненькіх". Аднак патрымаць жаданыя грошыкі ў руках давялося экс-юрысту толькі лічаныя хвіліны.

Апошнім часам імкненне хуткай нажывы пераважвае ў людзей над апошнімі рэшткамі сумлення і чалавечай годнасці. Крыху раней былы старшы механік з таго ж "Нафтана" для разборкі з адным мясцовых кіраўнікоў выбраў палату кардыялагічнага аддзялення. Гэты "кілер" у гадах вымагаў у хворага чалавека 7 тысяч дойчмарак, пагражаючы ў іншым выпадку забіць ягоных родных і знішчыць нажытую маёмасць. На шчасце, ад пагроз да рэальнага іх увасаблення ў жыцці справа не дайшла, а яшчэ аднаго "тэрарыста" затрымалі прама ў яго на кватэры.

Уладзімір ШЫК.

Органамі КДБ затрыманы работнік аднаго з упраўленняў Савета міністраў Беларусі

Раніцай 22 верасня ў сваім рабочым кабінеце пры атрыманні буйной сумы хабару супрацоўнікамі Камітэта дзяржбяспекі затрыманы работнік аднаго з упраўленняў Савета міністраў Беларусі Мікалай Аляксееў. Аб гэтым БелаПАН стала вядома з добра інфармаванай крыніцы ва ўрадзе. Па словах крыніцы, арышт М.Аляксеева стаў нечаканасцю, паколькі дагэтуль рэпутацыя гэтага чалавека не выклікала сумненняў.

Дэталі затрымання М.Аляксеева пакуль не паведамляюцца. У той жа час вядома, што на сённяшнім пашыраным пасяджэнні Савета міністраў прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка падзякаваў супрацоўнікам КДБ за "прынцыповасць і рашучасць" у барацьбе з карупцыяй, нягледзячы на асобы.

Аляксандр ПАПОВІЧ, БелаПАН.

Дипкурьер

Послом быть легче, чем вице-премьером

Утверждение, вынесенное в заголовок этой заметки, относится к Владимиру Гаркуну. В предыдущем номере мы уже сообщали, что президент Лукашенко объявил о скорой отставке Владимира Гиляровича с поста вице-премьера. И объяснил это так: "Я очень сожалею — в ближайшее время мы вынуждены будем расстаться с Владимиром Гиляровичем Гаркуном, поскольку человек немножко приболел, и, конечно, я не могу дожимать на этой (вице-премьерской) работе... Он уже давно просит, чтобы я его отпустил на другую работу".

Предполагается, что новым местом работы вице-премьера станет должность посла Беларуси в одном из прибалтийских государств, а возможно даже и где-то подальше, например, в Австрии. Если это предположение подтвердится, то мы будем считать, что работать дипломатом легче, чем аграрием.

Владимир ГЛОД.

У штаб-кватэры Беларускага народнага фронту адкрылася выстава твораў Яўгена Шатохіна

Вечарам 21 верасня ў штаб-кватэры Беларускага народнага фронту ў Мінску адкрылася выстава твораў Яўгена Шатохіна, члена Саюза мастакоў Беларусі, старшыні пінскай гарадской арганізацыі БНФ.

Экспазіцыя пад назвай "Любоў моя, Беларусь" прысвечана 80-годдзю ўтварэння БНР і 10-годдзю заснавання БНФ. Асноўныя тэмы твораў мастака — палескія пейзажы і гісторыя Піншчыны, намаляваныя з натуры. Выстава будзе працаваць да 10 кастрычніка.

Дзмітрый УЛАСАЎ, БелаПАН.

Стоп-кадр

Средь бела дня 42-летний гомельчанин Н. вместе со своими молодыми компаньонами по распитию спиртного на принадлежавшем ему опеле "Аскона" не вписались в поворот и снесли светофор на проспекте Космонавтов в Гомеле. Теперь незадачливому водителю в течение трех лет придется только мечтать о подобных прогулках, а пока он займется восстановлением искореженной техники, и прежде всего светофора.

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

Крымінал

Граніца — не прахадны двор

Семярых грамадзян Афганістана затрымалі 21 верасня пагранічнікі Гомельскага пагранатрада. Паводле інфармацыі, атрыманай БелТА ў Дзяржкамітэце пагранвойскаў, афганцы спрабавалі трапіць на тэрыторыю Украіны ў абход прапускнога пункта. Прычына парушэння трывіяльная — у парушальнікаў не было пры сабе належных дакументаў. Пасля разбору няўдачлівыя падарожнікі былі выдвараны за межы нашай краіны. У гэты ж дзень затрыманы трое беларускіх грамадзян, якія спрабавалі незаконна перасекчы граніцу.

Газавая "атака" ў... школе

У разгар вучэбнага дня 21 верасня ў адной са школ у Мастах здарылася сапраўднае ЧП. Як паведамілі БелТА ў прэс-службе МУС, вучань 11-га класа з хуліганскіх намераў выпусціў порцыю атрутнага рэчыва з газавага балончыка. У выніку газавай "атакі" атруціліся 19 вучняў 5-6-х класаў, якія былі змешчаны ў бальніцу. Вядзецца разбор.

БелТА.

Дэлегацыя дзелавых колаў Турцыі наведае Беларусь для ўстанаўлення кантактаў з беларускімі вытворцамі

Для ўстанаўлення кантактаў з прадстаўнікамі беларускіх афіцыйных і дзелавых колаў з 23 па 26 верасня ў Беларусі будзе знаходзіцца дэлегацыя дзелавых колаў Турцыі на чале з нанава прызначаным старшынёй турэцкай часткі змешанага Турэцка-беларускага камітэта па супрацоўніцтве Мехметам Алі Нейзі. У сваёй краіне Нейзі ўзначальвае фірму, якая ўваходзіць у дзесятку найбуйнейшых турэцкіх інвестараў.

У адпаведнасці з праграмай візіту дэлегацыя правядзе перамовы ў Міністэрстве знешніх эканамічных сувязяў Рэспублікі Беларусь, упраўленні справамі прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Беларускай гандлёва-прамысловай палаце, наведае "Белзнешэканамбанк", ВА "БелаўтаМАЗ", "МТЗ", "Атлант", ПКФ "Трайпл" і СП "Форд-Юніён".

Турэцкія прадпрымальнікі, якія ўваходзяць у дэлегацыю, зацікаўлены ў супрацоўніцтве з канкрэтнымі беларускімі прадпрыемствамі і арганізацыямі, занятымі ў машынабудаўнічай прамысловасці, будаўніцтве і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў, а таксам ў банкаўскай сферы. Як паведамілі БелаПАН у Беларускай гандлёва-прамысловай палаце, падчас наведвання згаданых прадпрыемстаў, магчыма, адбудзецца абмеркаванне інвестыцыйных праектаў, датычных супрацоўніцтва з Беларуссю ў адпаведных сферах дзейнасці.

Ірына САЗАНОВІЧ, БелаПАН.

У 10-м інжынерна-сапёрным палку працуе камісія Галоўнай ваеннай пракуратуры

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе Міністэрства абароны Беларусі, з пачатку гэтага тыдня ў 10-м інжынерна-сапёрным палку, што ў Магілёве, прыступіла да працы камісія Галоўнай ваеннай пракуратуры Мінабароны.

Камісію ўзначальвае генерал-маёр Уладзімір Пацкоў. На працягу тыдня тут будуць правераны стан баявой і мабілізацыйнай гатоўнасці, службы войскаў, маральна-псіхалагічнай падрыхтоўкі асабовага складу, тэхнікі і ўзбраення, воінскай дысцыпліны і інш. Поўнае інспектаванне таксама будзе праведзена і на Цэнтральнай базе разгортвання інжынерных войскаў, якая размешчана па суседстве.

Юрый СТРЫГЕЛЬСКІ, БелаПАН.

Незалежная экспертыза

Уладзімір КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук, прафесар

Расійская фінансавая піраміда абвалілася, беларуская – ствараецца

Зараз, калі фінансавы крызіс Расіі дае ведаць і ў Беларусі праз небывалы рост цэн, дэвальвацыю рубля, зніжэнне жыццёвага ўзроўню народа, аналітыкі сталі гаварыць пра тое, што да "такога жыцця" наша вялікая суседка кацілася даўно. Спецыялісты падлічылі, што Расіі для разлікаў з крэдыторамі ў самы бліжэйшы час патрэбна 50 мільярдаў долараў. І гэта пры сукупнай запазычанасці 200 мільярдаў долараў і наяўнасці валютных рэзерваў толькі ў суме 15,1 мільярда долараў.

Фінансавая піраміда па лініі дзяржаўных крэдытных абавязацельстваў будавалася так доўга і настойліва, што ў ліпені ўрад С.Кірыенкі вымушаны быў накіраваць 20 мільярдаў рублёў на абслугоўванне дзяржаўнай пазыкі. І гэта тады, калі падаткаў было сабрана значна меней — 13 мільярдаў рублёў. Фіяска расійскаму бюджэту і бюджэтнай палітыцы было забяспечана.

Зразумела, што пераадолець такі глыбокі фінансавы крызіс Расіі будзе няпроста. І жыццё ў доўг давядзецца ўсё ж аплаціць расіянам. Інфляцыя непазбежная. Яна надзейна сфакусіравана дэвальвацыяй рубля.

Натуральна і тое, што пры цеснай прывязанасці эканомікі Беларусі да гаспадаркі Расіі за яе эканамічныя правалы будзем плаціць і мы, беларусы. Увесь парадокс у тым, што нарошчванне ўнутранай і знешняй запазычанасці адбывалася ў апошнія гады і адбываецца зараз таксама і ў Беларусі. І наогул, не будзе перабольшваннем сказаць, што фінансавая палітыка і фінансавыя адносіны ў Рэспубліцы Беларусь нічым асаблівым не адрозніваюцца ад таго, што адбываецца ў Расіі.

Калі і ёсць адрозненні, то толькі ў горшы бок. Так, у Расіі ўжо некалькі год не праводзілася эмісія грошай, а ў Беларусі друкарскі станок працаваў без перапынку. Як толькі ў красавіку 1998 года на пасаду старшыні Нацыянальнага банка заступіў чалавек Лукашэнкі — Пётр Пракаповіч, які не мае ніякай эканамічнай падрыхтоўкі і нават вопыту банкаўскай работы, то штомесячны рост грашовай масы дасягнуў 7,5 працэнта, што практычна азначае амаль падваенне колькасці грошай у абарачэнні за год. Невыпадкова на канец жніўня бягучага года грашовая маса ў рэспубліцы павялічылася ў параўнанні з 1995 годам у 5,5 раза. Ужо толькі гэтыя дзеянні Нацыянальнага банка дастатковыя для падтрымання высокіх тэмпаў інфляцыі і адчувальнай дэвальвацыі рубля. Праўда, зараз, каб выйсці з крызісу фінансавай сістэмы і скараціць запазычанасць па заработнай плаце і тым самым паслабіць чакаемыя выступленні рабочых, урад Расіі будзе вымушаны пайсці на інфляцыйную эмісію грошай. І не мае значэння, як яна будзе называцца: абмежаванай, забяспечанай залатым запасам, часовай або яшчэ якой — усё роўна яе аплацяць працоўныя, бо гэта абавязкова выкліча рост цэн.

Сістэматычная эмісія грошай, якія б мэты яна не мела — фінансаванне жыллёвага будаўніцтва, уборкі ўраджаю або пагашэнне запазычанасцей па энерганосьбітах, — ёсць у сваёй сутнасці збудаванне своеасаблівай грашовай піраміды як элемента фінансавай піраміды ў цэлым. Чым вышэй яна становіцца, тым небяспечней яе непазбежны абвал.

Калі вясной да ўлады ў Расіі прыйшоў малады ўрад, дарэчы, прафесіянальны, то Сяргей Кірыенка і яго паплечнікі, прааналізаваўшы сітуацыю на фінансавым рынку, прыйшлі да высновы, што фінансавая піраміда, збудаваная на аснове ўсё новых і новых даўгоў па лініі выпуска ДКА, ужо настолькі высокая і небяспечная, што можа ў любы момант абваліцца. Таму было прынята ўрадавае рашэнне аб спыненні выпуску дзяржаўных крэдытах абавязацельстваў. Аднак абвал усё ж наступіў 17 жніўня. Адтэрміноўка і рэструктурызацыя ўнутраных і знешніх пазык нанесла вялікія страты банкам, знешнім інвестарам, падарвала давер да дзяржавы і банкаўскай сістэмы.

Што датычыць Рэспублікі Беларусь, то ні ў Нацыянальным банку, ні ў Міністэрстве фінансаў і не думалі спыніць выпуск ДКА, якія сталі асноўнай крыніцай пакрыцця дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту на суму звыш 16 трыльёнаў рублёў. Толькі прыкладна трэцюю частку гэтай сумы плануецца пакрыць у гэтым годзе за кошт крэдытаў Нацыянальнага банка. За апошнія два гады праведзена 100 выпускаў дзяржаўных крэдытных абавязацельстваў. А літаральна ў канцы жніўня выйшаў 101-ы выпуск. Жыццё ў доўг працягваецца. У дзяржаўных фінансавых органах так прызвычаіліся да ДКА, што сталі ўсхваляць іх як безінфляцыйны сродак пакрыцця дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту. Такой ацэнкі некаторыя высокапастаўленыя банкаўскія чыноўнікі прытрымліваюцца і зараз, пасля ўзрушыўшага ўсю Расію і яе суседзяў фінансавага крызісу. Напрыклад, начальнік упраўлення інфармацыі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь Анатоль Драздоў лічыць, што "дзяржава выпускае каштоўныя паперы пад невялікі працэнт (каля 40 працэнтаў гадавых). Да таго ж, галоўны пакет акцый скупляецца Нацыянальным банкам, што выключае верагоднасць якой-небудзь рызыкоўнай фінансавай гульні". Аб якой бяспецы ідзе гаворка, калі ДКА ўсё ж распаўсюджваецца, і не мае значэння, які банк іх купіў: дзяржаўны або камерцыйны. Бо ў рэшце рэшт адцягваюцца сотні мільярдаў рублёў грашовых сродкаў камерцыйных банкаў ад выкарыстання ў рэальнай эканоміцы. Тым болей што існуе другасны рынак каштоўных папер, дзе камерцыйныя банкі прадаюць і закладваюць каштоўныя паперы адзін аднаму альбо прадпрыемствам, імкнучыся атрымаць на гэтым прыбытак. А тая акалічнасць, што частка нерэалізаваных аблігацый, што бывае вельмі часта, набываецца Нацыянальным банкам, то гэта якраз горшы варыянт, бо набыццё ажыццяўляецца праз эмісію грошай. Так, 11 жніўня па 99-м выпуску ДКА (аб'ём эмісіі 700 мільярдаў рублёў) было размешчана каля палавіны — 53,4 працэнта. Чаму банкі не набываюць ДКА? Па дзвюх прычынах: па-першае, адчуваюць ціск фінансавай піраміды, а па-другое, працэнт па гэтым крэдыце не перавышае 40 працэнтаў гадавых, што ніжэй фактычнага ўзроўню інфляцыі. Так лічыць адзін з кіраўнікоў аддзела каштоўных папер Белпрамстройбанка прафесар Б.М.Жыліба. Але фінансавая піраміда ёсць піраміда. Наступіў тэрмін пагашэння 69-га выпуску ДКА, і Мінфін разам з Нацыянальным банкам літаральна праз тыдзень, 18-га жніўня, выпусціў чарговы, 100-ты тыраж ДКА. Якраз калі пачаўся фінансавы крызіс у Расіі. Аб'ём эмісіі павялічылі да 900 мільярдаў рублёў. І зноў недаразмяшчэнне склала амаль 200 мільярдаў рублёў . І якая розніца, калі гэтыя сотні мільярдаў рублёў дзяржаўных каштоўных папер забярэ сабе праз эмісію Нацыянальны банк. Бо і гэты сегмент фінансавай піраміды працягвае расці, расце і сума пагашэння ДКА. Яна ўжо пераваліла за 4 трыльёны рублёў. Тым больш што ў канцы жніўня зроблены 101-ы выпуск ДКА, праўда, зараз толькі на 500 мільярдаў рублёў. Сказаўся фінансавы крызіс у Расіі.

Падобна на тое, што ні Цэнтральны банк, ні Мінфін не рэагуюць на паглыбленне фінансавага крызісу ў Расіі. Фінансавая піраміда ў сегменце ДКА расшыраецца. 21 жніўня зроблены сёмы выпуск ДДА-КП (дзяржаўных доўгатэрміновых аблігацый з купонным даходам) тэрмінам на 731 дзень, да 25 жніўня 2000 года. Аб'ём эмісіі — 400 мільярдаў беларускіх рублёў. Аднак і гэты выпуск, які адлюстроўвае толькі дэфіцыт грошай у бюджэце і жаданне атрымаць чарговую пазыку, праваліўся. Размешчана толькі 14,1 працэнта аблігацый. Гэта вельмі трывожны сігнал. Дык дзе ж гарантыя, што і беларуская фінансавая піраміда не абваліцца так, як абвалілася яна ў Расіі? Тым больш што апроч ДКА ёсць яшчэ некалькі сегментаў фінансавай піраміды. Адным з іх з'яўляецца рост знешняй запазычанасці. Знешняя запазычанасць толькі краінам СНД складае зараз 7 трыльёнаў рублёў.

Складанасць і супярэчнасць фінансавай піраміды ў Рэспубліцы Беларусь дапаўняюць далзеныя аб росце крэдыторскай і дэбіторскай запазычанасці. Калі грошы, акумулюемыя ў бюджэце праз ДКА і ДДА, ідуць не ў рэальную эканоміку, а на ўтрыманне чыноўнікаў альбо шматлікага корпусу міліцыі, то гэта не можа не сказацца на росце крэдыторскай запазычанасці. Толькі пратэрмінаваная крэдыторская запазычанасць да канца першага паўгоддзя склала 67,6 трыльёна рублёў і вырасла з пачатку года на 43 працэнты. Рост дэбіторскай запазычанасці, а гэта неплацяжы, склаў за гэты ж перыяд 18 працэнтаў, і яе пратэрмінаваная частка дасягнула сумы 49,3 трыльёна рублёў. Пагоршылася фінансавае становішча прадпрыемстваў. У параўнанні з пачаткам года іх плацежаздольнасць ва ўсіх галінах беларускай эканомікі знізілася. Так, на 1 студзеня 1998 года грашовыя сродкі на рахунках прадпрыемстваў прамысловасці маглі пакрыць пратэрмінаваную крэдытную запазычанасць на 20,8 працэнта, а на пачатак ліпеня — толькі на 19,7 працэнта.

Прыклад Расіі насцярожвае. Калі фінансавая піраміда будзе расці, то, відавочна, і Беларусі давядзецца рэструктурызаваць сваю знешнюю і ўнутраную запазычанасць з усімі негатыўнымі наступствамі, бо фінансавая піраміда ў часе не бестэрміновая.

Сяргей ГРАХОЎСКІ

Асабістае

Чаго я толькі не пабачыў,
Чаго, чаго не перажыў:
Здаралася, што нешта
значыў,
То злыдню нейкаму служыў.

Уставаў і клаўся па загаду,
На сцюжы лютаўскай пацеў,
Але шчаслівы быў і рады,
Што думаў так, як сам
хацеў.

Я добра ведаў —
жах не вечны,
Што вынішчыць
не ўдасца нас,
Што ўсё ж
надыдзе чалавечны,
Сумленнем блаславёны час.

Чакаў яго дзесяцігоддзі
І не паверыў у падман.
Жыла надзея у народзе,
А ён знікаў, нібы туман.

Шукаў і не знаходзіў выйсця,
Прывычны
да бясконцых страт.
Бяда, што топча, як калісьці,
І сёння брата родны брат.

Апраменены

Усе мы апраменены
І ні за што праменены,
Напэўна, д'ябалавай радні.
Парадкі быццам зменены,
А душы абсцэнены,
Як некалі
ў "шчаслівейшыя дні".
Нас цешаць абяцанкамі,
Абараняюць танкамі,
Нас гартавалі ў атаме,
А лічаць вінаватымі
У бедах толькі нас,
І што пустымі хатамі,
Нямоглымі аратымі
Праславіўся калгас.
А бізнес — гэта сіла:
Ёсць свой бюджэт і план,
Бяда, што толькі рыла
Не месціцца ў экран.
Яно ж улазіць мусіць,
Бо так, як трэба хлусіць
Ад раніцы да ночы,
Нібы ганчак, якоча
Наняты прайдзісвет,
І не глядзіць у вочы,
Бо голавы марочыць,
Што ўвесь рагоча свет,
І дзівіцца часамі,
Што мы смяёмся самі,
Хоць і душа дрыжыць,
Бо верым — будзем жыць.

Міліянер

Дацэнту шчасце прываліла!
І не ўсміхайся. Вер не вер.
Была ў рублі калісьці сіла,
Цяпер ён стаў міліянер.
Ён не цярпеў ніводнай скнары
У пару шчаслівай даўніны,
Калі цурчэлі ганарары,
Цяпер не капаюць яны.
Ён скардзіцца яшчэ часамі,
Што ў дзверы грукае зіма.
Фарсіць даўгімі валасамі,
А ботаў і пальто няма.
Занятак у яго не цяжкі,
Ёсць толькі клопаты свае:
Міліянер збірае пляшкі,
А як развідняе, здае.
Не снедаў, бо заняты зранку.
Пад вечар мову адняло,
Калі дарваўся да крывянкі
І з'еў адразу паўкіла.
Перакусіў, але не рады,
Бо да яго прыбралі сквер.
Рублі не лічыць за даклады
Цяперашні міліянер.

Жыве з надзеяй і намерам,
Што зробіцца міліярдэрам.

Дарожныя экспромты

I

Вось і бабіна лета:
Паплыла павуціна,
Познім сонцам сагрэта
І мая пуцявіна
І апошняя сцежка
Пад самотныя хвоі,
І, як свечка, усмешка
Дагарыць на спакоі.

II

Ружовыя надзеі
На лепшае — дарэмныя,
Бо мафія — зладзеі,
А бедакі сумленныя.

III

Сусед мой па палаце
Прасіў сястру і маці:
"Я нават і на сконе
Жыць не хачу даўжэй,
Дык пахавайце сёння,
Бо заўтра — даражэй..."

Credo

Не задавайся, што паэт,
Што пішаш вершы і паэмы.
Глядзі — за шчыры трыялет
Ад крытыкаў завыеш нема.

Калі ж не стаў паслугачом,
Не станавіся на калені
І не дапытвайся, пачом
Купляюць душы і сумленне.

Калі ж іх часам прадасі,
Забудзеш дактылі і ямбы,
Нагрузку страўніку дасі
За оды і за дыфірамбы.

А ёсць адзіны запавет,
І толькі ты яго трымайся:
Калі сумленны быў паэт,
Такім заўжды і заставайся.

Духоўны скарб

Усё з тым жа грамадзянскім неспакоем

Праходзяць эпохі. Змагаемся мы...
(Паўлюк Трус)

Сёння на яго творчым рахунку больш як паўсотні кніг — лірыкі, вершаў і паэм для дзяцей, апавяданняў і аповесцей, публіцыстыкі, нарысаў і ўспамінаў, мастацкіх перакладаў. Тройчы выходзілі ў свет яго зборы твораў у двух тамах. А яшчэ ў яго "працоўным актыве" — сотні, а можа, і тысячы непасрэдных сустрэч з чытачамі ва ўсіх кутках Беларусі і бадай ва ўсіх былых рэспубліках былога Саюза ССР, сотні выступленняў-прамоў на самых розных форумах і літаратурных вечарах. Яго ведаюць, яго паважаюць, яго любяць. Любяць даўно і нязменна.

А пачалося ўсё... Сяргею Грахоўскаму не споўнілася і трынаццаці, калі ён упершыню выступіў з вершаванымі радкамі ў друку. Гэта было летам 1926-га. Амаль тры чвэрці стагоддзя назад. Якія вёсны, якія зімы-леты праміналі ад тых далёкіх першых хваляванняў вершатворца-пачаткоўца, якія буры-навальніцы прашумелі ад той пары над роднай зямлёю, якія эпохі, драматычна змяніўшы адна другую, спляліся ў непарыўны ланцуг часу і гісторыі!

Напачатку яму пашчасціла. Не ўсякаму паэтычнаму таленту выпадае на долю [illegible] Беларусі. Маладая нацыянальна-патрыятычная інтэлігенцыя (а яна тады ўся была такая — патрыятычная) [illegible] беларускай культуры, навукі, асветы, мастацтва [illegible].

Сяргей Грахоўскі не проста застаў, будучы юнаком, [illegible] эпохі, — ён усімі фібрамі душы [illegible] і быў з самымі маладымі той паэтычнай кагорты, што пазначана імёнамі У.Жылкі, М.Чарота, У.Дубоўкі, Я.Пушчы, А.Дудара, А.Вольнага, А.Александровіча, У.Хадыкі, Т.Кляшторнага, В.Маракова, А.Звонака, З.Астапенкі, Ю.Таўбіна, М.Багуна, Ю.Лявоннага, С.Дарожнага, С.Астрэйкі, С.Фаміна, С.Ракіты, Н.Чарнушэвіча, М.Хведаровіча, Ю.Гаўрука, С.Шушкевіча, А.Сагатуба, Я.Бобрыка, Я.Тумілевіча, А.Пруднікава, П.Пруднікава, К.Грыневіча, К.Шавеля, М.Сяднёва.

Я свядома назваў толькі тых, чыя шчырая, натхнёная песня была ў 30-я гады бязлітасна гвалтоўна абарвана. Для многіх з іх Сяргей Грахоўскі паспеў стаць сябрам, таварышам і паплечнікам, але не надоўга, бо вельмі скора пачалася новая, іншая эпоха. Эпоха вялікага крывапраліцця, [illegible] і вынішчэння беларускай нацыянальнай інтэлігенцыі.

[illegible] 1936-га яго схапілі (паэту было ўсяго дваццаць тры), беспадстаўна абвінаваціўшы ў "контррэвалюцыйнай, антысавецкай дзейнасці" і саслаўшы ў канцлагер, у цяжкую глухамань на поўначы Расіі. Давялося прайсці праз жахлівыя "дантавыя" кругі пекла. "Ніхто не пачуе, ніхто не ўбачыць..." — гэта ён сказаў праз 25 гадоў, у 1961-м, у вершы з невыпадковай назвай "Вера". [illegible]

І ўсё ж страшнае ў тым, што [illegible] Сяргея Грахоўскага 1964 года "Душа" — адным з [illegible]:

Мяне выхоўвалі, мяне захоўвалі,
І я з [illegible], то знікаў,
Мяне вадзілі і [illegible],
Хоць я нікуды не ўцякаў.

І замыкалі, і пад пломбамі,
Нібы кантрабанду [illegible],
І ў [illegible]
[illegible]

Мяне узважвалі і мералі,
Здымалі ў профіль і анфас,
Але ні разу не праверылі
Душы навылёт [illegible].

Мая душа супраціўлялася,
Бо верыла [illegible],
[illegible]
Была такою, як была.

Так, ён выстаяў, ён выйграў, ён перанёс усе глумленні і здзекі, усе мучэнні і пакуты, — і застацца чалавекам, не страціць добрыні і любові да людзей, і, відома ж, любові да роднага краю, да навечна мілай сэрцу Беларусі. І з гэтай любоўю ён вярнуўся нарэшце, амаль праз дваццаць гадоў, на Бацькаўшчыну, — поўнасцю рэабілітаваны, вызвалены ад гнятлівага цяжару [illegible] ганьбы. Вярнуўся ў родную Беларусь і — у родную беларускую літаратуру, ад якое былі насільна адлучаны [illegible] самым пачатку свайго творчага самавыяўлення. І як жа натхнёна, як молада, як хораша загучалі [illegible] новыя вершы, колькі нерастрачанай душэўнай сілы-энергіі запульсавала [illegible] у іх! Адна за адной пачалі выходзіць кнігі паэзіі Сяргея Грахоўскага, а затым і прозы. Яго імя даволі хутка стала шырока вядомым і папулярным у аматараў беларускага прыгожага слова.

Натуральна, у першых гадах па вяртанні паэт [illegible] пра тую праўду жыцця, што [illegible] ударамі лёсу. Але прыйшоў час — і ён загаварыў [illegible], праўдзівасцю, перакананасцю. Загаварыў не толькі ў вершах, але і ў аўтабіяграфічных аповесцях [illegible] дакументальную [illegible] Курапатах [illegible] Калымы.

З ліку тых [illegible], што вярнуліся жывымі, Сяргей Грахоўскі, поплеч з Ларысай Геніюш і Алесем Звонакам, у найбольшай меры здолеў [illegible] і грамадзянскай годнасцю. Зрабіў — і працягвае рабіць [illegible]

[illegible] Сяргей Іванавіч!

Ніл ГІЛЕВІЧ.

Без грифа "Секретно"

Трагедия 41-го

Великая Отечественная война вошла в нашу историю как небывалое по ожесточенности, трагизму и героизму сражение народов против гитлеровского фашизма. Путь к Победе был долгим и трудным. Интерес к событиям тех лет, к осмыслению последствий и уроков войны не ослабевает, он объясняется и той непреходящей ролью, которую сыграла война в жизни нашего народа, и отчасти неудовлетворенностью ответами на многие вопросы, которые уже решены нашим временем.

Война по велению и желанию сталинского режима с первого дня была стянута прочной сетью лжи. 22 июня солгал Молотов, в выступлении по радио сказав, что гитлеровская Германия напала на нас вероломно и внезапно. Вероломно — да. Но внезапно? Сегодня достоверно установлено, что руководству страны были заранее известны день и час начала войны, силы противника и направления, на которых начнутся боевые действия. Есть разные объяснения того, почему Сталин предпочел бросить под бомбы мирные города, уничтожить часть своих вооруженных сил, а не принял необходимые меры для отпора захватчикам. Он, не верящий никогда и никому, вдруг так слепо и безоглядно поверил политическому противнику? Или не считал Гитлера противником?

Война покатилась по нашей земле, волоча за собой шлейф крови, горя, слез. Может быть, он был бы чуть меньше, если бы не подпитывался постоянно самой разнообразной ложью. Много было ее даже в чисто военных делах, особенно в первые месяцы и годы, когда писались ложные рапорты, донесения и сводки, когда ради награды или благорасположения начальства гнали под пулеметы солдат, устилая их трупами склоны никому не нужных высоток. Но говорить об этом не было принято и даже опасно как во время войны, так и после нее.

"Мы за ценой не постоим!" — это не только слова из песни, это метод ведения войны. И еще одна фраза: "Победителей не судят". Действительно, за напрасные, неоправданные потери у нас не осудили никого — народа много, чего мелочиться, сотней тысяч больше, сотней тысяч меньше... А сколько к жертвам войны надо прибавить жертв военных трибуналов, особых отделов, жестоких и бесчеловечных приказов Верховного вроде приказа №227 о введении штрафных подразделений и заградотрядов! Скольких расстреляли в спины эти отряды? Это никому не известно.

Александру Суворову принадлежат слова о том, что война не окончена, пока не похоронен последний солдат, погибший на полях ее сражений... Эхо Великой Отечественной и через полвека гремит по Беларуси. В истории до сих пор остались ненаписанными страницы и целые главы. Некоторые из них переписываются заново. Сколько еще костей разбросано по полям и лесам белорусским? Неизвестно. Кто в вырытой наспех боевыми товарищами могиле покоится, кто погребен местным населением, кто уничтожен и зарыт захватчиками. Так и лежат — неучтенные и безвестные...

Западный Особый военный округ (командующий генерал армии Д.Г.Павлов, начальник штаба генерал-майор В.Е.Климовских, член Военного совета корпусной комиссар А.Я.Фоминых) прикрывал направление на участке от южной границы Литовской ССР до северной границы Украинской ССР. ЗапОВО был одним из сильнейших округов. По своему составу он уступал лишь Киевскому Особому военному округу. В нем насчитывалось около 672 тыс. человек, 10.087 орудий и минометов, 2201 танк и 1909 самолетов. Это составляло четверть войск, сосредоточенных в западных округах.

К началу войны большинство соединений находились в стадии реорганизации, перевооружения и формирования. Из шести создаваемых механизированных корпусов почти полностью имел материальную часть только один. Остальные пять были укомплектованы на 5—50% танками БТ и Т-26. Три из четырех моторизованных дивизий не имели танков, автотранспорта и средств тяги для артиллерии. 17-й и 20-й мехкорпуса фактически были без танков. Несмотря на тревожную обстановку, командование округа не отменило сборов артиллерии. Фактически соединения 3-й и 10-й армий встретили войну без зенитного прикрытия, так как артиллерия находилась на окружном полигоне.

Анализ плана обороны государственной границы показывает, что основная масса соединений округа сосредоточивалась в Белостокском выступе. Из 26 дивизий первого эшелона здесь развертывалось 19, в том числе все танковые и механизированные.

В первый день войны 4-я танковая группа генерала Гепнера, ударившая по правому флангу 3-й армии ЗапОВО, пробила глубокую брешь, в которую ворвался танковый корпус Манштейна. К вечеру три советские дивизии были рассеяны, а пять других понесли потери до 70% личного состава. 14-й механизированный корпус, который дислоцировался в районе Пружаны—Кобрин, подвергся такому мощному удару немецкой авиации, что даже не успел рассредоточиться и был полностью уничтожен. 13-й механизированный корпус, который находился ближе к границе и уже вечером начал бой, из-за нехватки горючего, боеприпасов и технических поломок не смог организовать достаточно мощный удар и попал в окружение. В районе Налибокской пущи в окружение попали большинство частей 3-й, 10-й и часть сил 13-й армий. Аналогичная судьба постигла большинство частей округа, о чем свидетельствует следующий документ:

Оперативная сводка штаба 4-й армии Западного фронта №01
"24 июня 1941 г.

1. Части 4-й армии после бандитского налета противника отходили, оказывая сопротивление, по рубежам на Картуз-Береза и к 18.00 24.6 отошли с остатками своих корпусов на рубеж р. Щара, где закрепляются для оказания дальнейшего сопротивления.

2. Остатки частей 28 ск, 6 и 42 сд после оборонительных боев... не имеют боеспособности.

3. 75 сд — сведений нет...

4. 55 сд... не выдержала наступления мотомехчастей противника при сильной авиационной подготовке, начала отход...

5. 14 мк, активно обороняясь, переходя неоднократно в контратаки, понес большие потери в материальной части и личном составе и к 25.6 не представляет боеспособного соединения...

6. С 49 сд с момента выхода по тревоге связи нет...

Отходящие беспорядочно подразделения, а иногда и части, приходится останавливать и поворачивать на фронт командирам всех степеней, начиная от командующего армией, хотя эти меры, несмотря даже на применение оружия, должного эффекта не дали...

Начальник штаба 4-й армии полковник Сандалов".

"Войну я начал с первого дня, — вспоминает ветеран войны П.М.Чаплин. — Служил тогда на действительной в Белоруссии, неподалеку от границы.

Позже участвовал в обороне Москвы, в операции "Багратион", в штурме Кенигсберга и Пиллау.

Нападение врага застало нас непростительно врасплох. Командиры в отпусках. Оружие в глубокой консервации, на складах. Техника разобрана. Баки с самолетов на промывке...

Наша боевая мощь (она была!) не нашла должного применения, не была разумно и вовремя пущена в дело. Пока "Иван искал шапку", враг рушил, громил, резал, кромсал наши участки, если можно так назвать, "обороны", вторгался вглубь страны. Наши воины дрались отчаянно, смело, насмерть. Вступали в рукопашные схватки, разили пулей, штыком, прикладом. Вгрызались зубами! И такие случаи были...

Но все это — эпизоды. Враг был вооружен до зубов. Немцы с автоматами, а мы зачастую с учебными винтовками, и то одна на двоих... В отчаянии негодовали: "Где командование?! Куда смотрит?!" Иные не выдерживали, роптали, робко вопрошали: "Неужели измена?" Стиснув зубы, с болью в сердце мы отходили, отступали, теряли своих друзей, приносили многочисленные жертвы".

Из сводки Совинформбюро 24 июня 1941 г.

"Войска Западного фронта продолжали тяжелые оборонительные бои, отражали атаки превосходящих сил противника на лидском и барановичском направлениях. Противник глубоко охватил белостокскую группировку фронта с севера и юга, оттеснил войска 3-й и 4-й армий на реках Котра и Щара. 10-я армия продолжала упорные бои на реках Бемжа и Нарев, прикрывая подступы к Белостоку. В течение дня в полосе фронта противник занял города Эйшишки, Радунь, Озеры, Блудень, Беловежа.

В результате неблагоприятно сложившейся обстановки на правом фланге Западного фронта противнику удалось создать условия для успешного наступления в направлении столицы Белорусской ССР — Минска. Одновременно вражеские войска, действовавшие в направлении Барановичи, Слуцк, захватили с ходу рубеж р. Щара и быстро продвинулись по шоссе на Слуцк".

К исходу четвертого дня войны как на правом, так и на левом крыле Западного фронта немецкие танковые соединения продвинулись вглубь территории Беларуси до 200 км. Уже 26 июня передовые отряды 2-й и 3-й немецких танковых групп прорвались на подступы к Минску. Здесь они были встречены спешно выдвинутыми на рубеж Минского укрепрайона соединениями 2-го и 44-го корпусов, руководство которыми осуществляло управление 13-й армии.

Развернувшись на фронте более 100 км, они в течение 26—28 июня успешно отражали атаки танковых частей противника. После двухдневных боев на подступах к Минску ударным группировкам 3-й и 2-й немецких танковых групп удалось на ряде участков прорвать оборону 13-й армии. 28 июня они соединились в районе Минска, перехватив пути отхода большинству частей 3-й и 10-й армий. Западнее Минска, в обширном районе, центром которого была Налибокская пуща, оказалось в окружении большинство дивизий 3-й и 10-й армий, а также часть сил 13-й армии. Из окружения удалось вырваться не более 10% личного состава. В настоящее время в этом районе остается незахороненным прах более 50 тысяч наших воинов.

На подступах к Минску полегло в боях не менее 4 тысяч воинов 100-й стрелковой дивизии, останки которых разбросаны в районе Острошицкого городка.

В начальный период войны, по официальным данным, Западный фронт понес огромные потери в людях и технике. Из 44 дивизий 24 были разгромлены, оставшиеся 20 соединений лишились в среднем половины сил и средств, ВВС фронта — 1797 самолетов (80% штатной численности).

На территории Беларуси в первые дни войны в плен попало не менее 400 тысяч военнослужащих. Общие потери личного состава Западного фронта достигли 500 тысяч человек (77% штатного состава). Если учесть, что в первые дни войны в действующую армию было мобилизовано более 400 тыс. человек и большая часть из них погибла, так и не попав ни в какие списки, то можно предположить, что число погибших превысит 650 тысяч. И это без учета тех, кто погиб в плену, в партизанских отрядах, подполье и т.д. Точную цифру погибших на территории Беларуси в начальный период войны установить уже невозможно. также нельзя точно установить места массовых захоронений.

Десятилетиями, буквально до недавнего времени, ни в одном источнике невозможно было найти сведения о наших потерях в годы войны. Нет точного ответа на этот вопрос и сегодня. Хотя нас пытались и пытаются убедить в том, что учет погибших велся точно и всегда.

"Командующий войсками группы армий "ЦЕНТР"
Штаб-квартира 8 июля 1941 г.
ПРИКАЗ

Сражение в районе Белосток—Минск завершено. Войска группы армий сражались с четырьмя русскими армиями, в состав которых входило около 32 стрелковых, 8 танковых дивизий, 6 механизированных бригад и 3 кавалерийские дивизии. Из них разгромлено:

22 стрелковые дивизии, 7 танковых дивизий, 6 мотомеханизированных бригад, 3 кавалерийские дивизии.

Боевая мощь остальных соединений, которым удалось избежать окружения, также значительно ослаблена. Потери противника в живой силе очень велики.

Подсчет пленных и трофеев к сегодняшнему дню выявил:

287.704 пленных, в том числе несколько командиров корпусов и дивизий, 2585 захваченных или уничтоженных танков, 1449 орудий, 246 самолетов, множество ручного оружия, боеприпасов, транспортных средств. склады продовольствия и горючего.

Наши потери были не выше, чем те, какие готовы понести мужественные войска...

Фон Бок, генерал-фельдмаршал"

Действительно, 15.03.41 в преддверии войны нарком обороны СССР подписал приказ, который вводил в действие положение "О персональном учете потерь и погребении погибшего личного состава Красной Армии в военное время". На основании этого документа к 1.05.41 весь личный состав Красной Армии получил медальоны с вкладными листками, в которых указывались краткие биографические данные и место жительства родных.

Вкладыш заполнялся в двух экземплярах. Один экземпляр в случае гибели его владельца вынимался и хранился в штабе части или лечебном учреждении, второй же, вложенный в медальон, оставался при убитом или умершем от ран. Обнаружение на местах боев медальонов с одним вкладышем свидетельствует о том, что данное захоронение не является безымянным.

Естественно, выполнить требования этого приказа о порядке погребения погибших в боях в условиях, когда темпы наступления немецких войск достигали свыше 50 км в сутки, даже под угрозой расстрела было невозможно. И по разным источникам, на территории нашей страны остаются незахороненными от 500.000 до 1 миллиона солдат и офицеров Красной Армии.

Сколько слов сказано о необходимости увековечения памяти погибших защитников Родины и жертв войны, сколько прошло юбилеев, сколько сменилось руководителей, сколько прошло вахт памяти! Можно было бы думать, что погибших удалось вырвать из плена забвения. Но это только на первый взгляд. С выходом в свет 21.12.92 постановления Совмина РБ N 763 "Об увековечении памяти защитников Отечества и жертв войн", а также созданием соответствующего управления при Минобороны и специального воинского подразделения по производству этих работ проблему можно было решить. Однако этого не произошло.

Создание этих официальных структур, и прежде всего их действия, направленные на ликвидацию поискового движения в Беларуси, может привести уже в ближайшее время к печальным последствиям. Игнорируются те люди, которые годы жизни посвятили поиску пропавших без вести. Их не так много, этих людей, молодых и старых, но с обостренной совестью. Они нашли друг друга, создали поисковые отряды, а недавно объединились в Белорусскую ассоциацию поиска и увековечения памяти защитников Отечества и жертв войны "Пошук". Эти люди идут в поход, заработав отгулы, покупают одежду и еду для походов, выкраивают деньги из зарплаты, годами во время отпусков ведут поиск, не считаясь ни с чем.

Не одна тысяча имен без вести пропавших установлена ими. Наградой им служат письма и слезы благодарности родных, узнавших наконец об истинной судьбе воина.

В 50—70-х годах партийным органам казалось, что наличие большого количества захоронений может натолкнуть на мысль: а почему столько наших воинов погибло в боях? Начиналась кампания (как правило, к очередному юбилею) по сведению отдельных захоронений в братские могилы. В результате фактически были обезличены останки десятков тысяч погибших. В частности, на территории только Октябрьского сельсовета Витебской области в те годы было перенесено свыше 50 братских могил, многие их которых являлись дивизионными кладбищами.

Для упорядочения охраны мест захоронений упомянутым постановлением Совмина было определено, что все виды работ, которые могут создать угрозу для воинских захоронений, запрещены. Что же происходит на самом деле? "Естественно", это постановление, как правило, не выполняется. Так произошло с захоронением, обнаруженным в Вилейке в конце 1994 года, когда останки погибших в период оккупации и расстрелянных НКВД в предвоенные годы собрали в короба и перезахоронили на сельском кладбище.За последние пять лет членами общественных поисковых групп, отрядов и объединений были извлечены останки более 4 тысяч погибших воинов. За период с 1995 по 1997 г. 52-м отдельным специализированным поисковым батальоном были найдены останки 13.761 погибших. Много это или мало? Если учесть, что многие захоронения 1941 г. до сих пор остаются безымянными, а сотни тысяч наших воинов, не считая мирного населения, не захоронены, то такими темпами эту работу надо будет производить не менее 300 лет.

Война не окончена, пока не похоронен последний погибший. Если это так, Великая Отечественная для Беларуси закончится не скоро.

Игорь КУЗНЕЦОВ,
кандидат исторических наук.

...И везут школьники медали

В Беларуси нет изобилия полезных ископаемых, которые гарантировали бы нам благополучное будущее. Однако наша страна все же располагает богатыми ресурсами — интеллектуальными. Ежегодно это доказывают белорусские школьники на международных олимпиадах.

Как сообщили корреспонденту БелТА в Министерстве образования республики, за последние пять лет учащиеся старших классов школ, гимназий и лицеев привезли домой в общей сложности 80 медалей. По традиции они принимают участие в олимпиадах по математике, физике, химии, биологии, информатике и экологии.

В нынешнем году из 23 белорусских школьников, испытавших свои силы на этих международных состязаниях, с медалями приехали 16. Ученику 11 класса столичной школы № 32 Сергею Маслову достались лавры победителя: он стал обладателем золотой награды на Международной олимпиаде по биологии в Германии. Все это — еще одно подтверждение слов недавно побывавшего в нашей стране Генерального директора ЮНЕСКО Федерико Майора, который заявил, что белорусская система образования занимает в мире лидирующие позиции.

Оксана ПИВОВАР, БелТА.

На думку спецыялістаў, эра персанальных камп'ютэраў заканчваецца

На думку спецыялістаў у галіне вылічальнай тэхнікі, эра персанальных камп'ютэраў (ПК) заканчваецца, іх вытворчасць будзе рэзка скарачацца, замест ПК будуць выпускацца функцыянальныя блокі вузкага прызначэння — для вырашэння бухгалтарскіх задач, для рэдакцыйна-выдавецкай дзейнасці, для архітэктурнага праектавання і г.д. З такім прагнозам выступіў на адкрыцці канферэнцыі ў Мінску "Лічбавая апрацоўка інфармацыі і кіраванне ў надзвычайных сітуацыях" член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук, дырэктар акадэмічнага Інстытута тэхнічнай кібернетыкі Вячаслаў Танаеў.

Паводле яго звестак, спецыялісты прадбачаць выхад на сусветны рынак камп'ютэраў звышмагутных вылічальных машын з расчлененай архітэктурай, разлічанай на падключэнне многіх спажыўцоў.

Уладзімір ТРАЦЦЯКОЎ,
БелаПАН.

Стоп-кадр

Голубая криница

Так называют в Славгороде источник святой воды, которая, кроме целебных свойств, по своему внешнему виду действительно голубая. С незапамятных времен бьет эта криница возле деревни Клин, а вода в ней настолько чистая и богатая серебром, что, находясь в емкости до полугода, не закисает. Жители этой небольшой деревушки, через которую криничная вода протекает в Сож, даже не копали у себя колодец, а пользовались водой прямо из криницы. Имели лишь раз в году небольшие проблемы с водоснабжением: в августе, в день праздника Макковей, когда сюда собираются тысячи паломников из Москвы, Санкт-Петербурга, Киева и других городов, дабы окунуться в святую водицу. Тогда в Клинах воду наготавливали на пару дней впрок. Сейчас здесь даже проводят обряды крещения, а местный священник для проведения ритуалов при поддержке предприятий района выстроил небольшую каплицу.

На снимке: *голубая криница со святой водой не замерзает зимой и не нагревается летом.*

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

Мысли вслух

Кто ползает по полю...

Осень — пора уборки картофеля. Причем большая часть выращенного "второго хлеба" в Беларуси приходится на частный сектор. Народ практически обеспечивает свои нужды картофелем без помощи государства. Кто же выращивает картофель?

Если не считать дачников, у которых не хватает площадей, удобрений и времени, и не считать фермеров, у которых проблем еще больше, чем у дачников, то остается деревня, то есть приусадебные участки колхозников. Но, как известно, у нас в стране в деревнях катастрофически не хватает молодежи. Кто же собирает урожай картофеля?

Это — экс-крестьяне, то есть люди, которые 25—30 лет назад уехали из деревни учиться и работать в город. Сейчас они уже с техническим или высшим образованием работают и живут в городе, а по выходным приезжают в деревню помогать родителям вырастить урожай. Причем, конечно, большая часть этого урожая в том или ином виде попадает к ним на стол.

Вот тут возникает основной вопрос. Неужели наши городские жители настолько плохо обеспечены, что вынуждены в свои выходные и праздничные дни подрабатывать на пашне? В большинстве случаев это не совсем так. Они спокойно могут позволить приобрести все необходимое на рынке и в магазинах, но не могут объяснить своим старикам, что они не нуждаются в их усилиях. Их подводит известное славянское почтение детей к своим родителям, которое еще сохранилось в поколении 50—60-х годов. Причем их родители наивно полагают, что они очень сильно помогают своим "кровинушкам", невольно обрекая их на непривычный и непосильный труд, который, впрочем, привычен для их родителей. А 40—50-летние инженеры и гуманитарии, согнувшись в три погибели, ползают по полю и проклинают все на свете.

Появившись в понедельник на своей основной работе, они пытаются отдохнуть от физического перенапряжения. Выглядит это забавно и грустно. Как известно, каждый должен заниматься своим делом. И очень грустно, когда после смерти родителей где-то в глубинке у их детей возникает мысль — "зато я больше никогда не попаду на эти проклятые сотки".

А.СУХОЦКИЙ,
житель г.Минска, 25 лет.

Знай наших!

Судья Валентин Сукало — пропагандист и агитатор

Председатель Верховного суда Республики Беларусь Валентин Сукало по совместительству работает пропагандистом и агитатором. Он, как и многие другие руководители высокого ранга, входит в "информационную группу" Администрации президента и Совета Министров. Высший, можно сказать, судия является как бы комиссаром от ведомства Фемиды при структурах исполнительной власти и в этом качестве обязан разъяснять народу политику верхов.

По поручению самого главы государства Валентин Сукало, в частности, ездил в Брестскую область с высокой миссией: убедить коллектив Кобринского маслосырзавода в том, что декрет А.Г.Лукашенко о защите внутреннего потребительского рынка республики необходим, разумен и выгоден. Объяснять было непросто, потому что предприятие, с начала этого года нарастившее производство твердых сыров в полтора раза, более половины своей продукции отправляло именно в Россию, а теперь отгрузка кобринского сыра туда приостановлена.

Верховный судья из Минска доходчиво объяснил сыроделам, что накопление продуктов, введение норма отпуска еды у нас дома и административный контроль за ценами позволяет им рассчитывать на стабилизацию обстановки в дальнейшем. Валентин Сукало остался доволен проделанной агитационной работой среди кобринцев и по возвращении в столицу сделал итоговое заявление о том, что "большинство населения восприняло меры по защите потребительского рынка с пониманием и спокойно". Коллектив же завода остался с надеждой, что когда-нибудь потом восстановится налаженное взаимовыгодное партнерство с россиянами, а пока надо потерпеть убытки.

При этом осталось неизвестным, что подумали кобринцы о заезжем пропагандисте — председателе Верховного суда страны, который, по логике, должен быть совершенно независимым от президентской "вертикали", но которого используют как мальчика на побегушках даже при разрешении проблем, весьма далеких от правосудия...

Людмила ВАЛЕНТИНОВА.

Сярэдняя заработная плата рабочых і служачых Беларусі ў жніўні гэтага года знізілася з 73 да 59 доляраў ЗША

У жніўні гэтага года адбылося значнае зніжэнне сярэдняй налічанай заработнай платы рабочых і служачых Беларусі ў доларавым вылічэнні. Калі ў чэрвені зарплата была эквівалентная 74 доларам па "чорным" рыначным курсе, у ліпені — 73, то ў жніўні — 59, што на 19 працэнтаў менш за паказчык папярэдняга месяца.

Такое істотнае зніжэнне зарплаты адбылося з-за 25-працэнтнага росту кошту долара на "чорным" рынку пры росце заработнай платы толькі на 1,4 працэнта (па даных Міністэрства статыстыкі і аналізу Беларусі, сярэдняя налічаная зарплата рабочых і служачых у жніўні склала 4.682.736 рублёў супраць 4.620.084 рублёў у ліпені).

Дзмітрый УЛАСАЎ, БелаПАН.

Народная Воля
24 ВЕРАСНЯ 1998 г.

Зеркало

Литва судит убийцу Лилейкиса, обвиняемого в убийстве 55 тысяч евреев

"Вангуардиа" (Испания):
"Сведение счетов литовского демократического режима с мрачным прошлым потерпело новое поражение, когда вильнюсский судья в третий раз отложил суд над военным преступником, обвиняемым в геноциде евреев. Однако президент Литвы Валдас Адамкус исполнен решимости обнажить черные страницы истории страны.

Суд Вильнюса был вынужден отложить начало процесса, чтобы изучить медицинское заключение обвиняемого Александраса Лилейкиса, которому 91 год и который не смог присутствовать на аудиенции, поскольку был госпитализирован.

Лилейкис обвиняется в участии в уничтожении в районе Вильнюса 55 тысяч евреев из более 200 тысяч человек, убитых во всей Литве. Он может быть приговорен к пожизненному заключению.

Международное еврейское сообщество и центр охоты на нацистов Симона Визенталя неоднократно обвиняли Литву в беспочвенном переносе суда над Лилейкисом и другими подозреваемыми в участии в Холокосте".

Новый вызов Саддама: убежище для Усама бен Ладена

"Коррьере делла сера" (Италия):
"Усам бен Ладен нашел нового союзника в лице иракского "малого Сатаны". Саддам Хусейн согласился предоставить гостеприимство человеку, которого считают организатором антиамериканских террористических актов, совершенных в августе в Африке. Под давлением США талибы, доселе покровительствовавшие банкиру исламского фундаментализма, могут избавиться от неудобного гостя. В последние недели афганские студенты-боевики ограничили движения Усамы и призвали снизить тональность его пропаганды. Это стало признаком изменений в отношениях между хозяевами Кабула и самым разыскиваемым человеком. Встревоженный Усама не терял времени и перекинул мостик к иракскому владыке, воспользовавшись услугами общего друга — суданского идеолога фундаментализма Хассана аль-Тураби.

В середине июня группа саудовских оппозиционеров, нанятых Усамой, перебрались в Ирак для обучения. Другие готовили сеть, через которую в Саудовскую Аравию будут доставлены оружие и взрывчатка.

В конце лета иракские инструкторы начали новый курс для 11 саудовских экстремистов. При содействии багдадских агентов фундаменталисты пересекли границу, не оставив никакого следа. В двух лагерях в Ираке они были обучены самым изощренным способам ведения партизанской войны.

Более малочисленной группе поручена более деликатная миссия: отбирать потенциальные американские объекты и вести за ними наблюдение. Это — разведывательная операция в мировом масштабе, в которой боевики банкира делят работу с иракскими спецами. Американские источники дали знать, что за их представительствами ведется наблюдение. На Филиппинах, в Грузии, Дании, Албании и Германии задержаны подозрительные личности. Возможно, это — авангард террористов. В Персидском заливе Саддам готовится бросить новый вызов США".

Как успокоить безумство мировых капиталов?

"Либерасьон" (Франция):
"Перед лицом кризиса некоторые предлагают ввести регулирование мирового капитализма.

Президент Билл Клинтон пригласил в Вашингтон министров финансов богатых и развивающихся стран, чтобы попытаться выработать стратегию противостояния "самому большому вызову за последние 50 лет" и "укрепить международную финансовую систему". Это уже в течение трех лет пытается сделать группа "семи", впрочем, без какого-либо успеха. Однако с усилением кризиса в Азии, шоком в России, возможностью заражения латиноамериканских стран настроения изменились. До сих пор речь шла лишь о приспособлении ко всем модели "глобального капитализма", которую США пытаются продвигать в течение 15 последних лет. Как? За счет усиления контроля международных финансовых организаций над финансовыми потоками, банковскими системами и экономической политикой развивающихся стран.

Однако раздается все больше голосов, которые предлагают радикально пересмотреть эту философию и признать необходимость ограничения свободы движения капитала. Финансовый кризис доказал, что спекулятивные кульбиты капитала способны ввергнуть страну в экономический спад.

По мнению газеты "Уолл-стрит джорнэл", развернувшаяся дискуссия — это "самый большой вызов, который брошен ортодоксальному либерализму за весь период после окончания "холодной войны".

Некоторое изменение настроения, даже в недрах МВФ и Всемирного банка, начинает беспокоить либералов, а также банкиров. "Если Россия или Малайзия введут ограничения на операции с валютой, это будет нарушением условий контракта, — считает президент одного из крупных французских банков. — Это не приведет ни к чему другому, кроме того, что от этих стран просто отвернутся. В финансовом мире, впрочем, как и везде, долго помнят о разорванных контрактах. И предпочитают вкладывать деньги туда, где внезапно не блокируют инвестированные средства".

Сегодня происходит большее, чем просто обмен идеями. Сегодня меряются силами".

Рэарыентацыя сельскай гаспадаркі ажывіць эканоміку Малдовы

Рэарыентацыя сельскай гаспадаркі на ўкараненне сучасных тэхналогій вырошчвання лекавых і эфіраалейных раслін, іх перапрацоўка і тэхналогія вытворчасці араматычных рэчываў для харчовай прамысловасці ажывіць эканоміку рэспублікі. Так лічаць малдаўскія спецыялісты. Па пэўных прычынах вялікая колькасць плантацый лекавых і эфіраалейных раслін у краіне была знішчана. Фабрыкі па перапрацоўцы такой сыравіны спажывалі шмат энергіі, з-за чаго былі вымушаны спыніць сваю вытворчасць. Укараненне больш сучасных тэхналогій, у прыватнасці, перасовачных станцый па перапрацоўцы сыравіны, дасць магчымасць значна скараціць аб'ём энергіі, якая выкарыстоўваецца. Другі шлях павышэння рэнтабельнасці галіны — змяненне спосабу ўзнаўлення раслін. Калі будзе ўкаранёна насенная тэхналогія ўзнаўлення, малдаўская прадукцыя стане салідным канкурэнтам на міжнародным рынку, сцвярджаюць спецыялісты.

БелТА-МАЛДПРЭС.

Франция: что охраняется государством...

В течение долгого времени право на табличку "исторический памятник" получали такие древности, как аллея менгиров, наскальная живопись, романские церкви, барочные и готические соборы, замки эпохи Возрождения. Однако за последние десятилетия во Франции "возрастные привилегии" перестали играть решающую роль. В знаменитый список памятников, охраняемых государством, вошли и многочисленные сооружения XX века. Их общее число уже перевалило за тысячу. Чтобы отпраздновать занесение в список исторических памятников первой тысячи объектов, Министерство культуры и связи Франции только что выпустило удивительный гид.

Тысяча французских памятников XX века, охраняемых государством, распахнут свои двери перед многочисленными посетителями. Поражает их архитектурное разнообразие. В списке кинозалы, театры, станции метро, бассейны, рестораны, витрины магазинов, кабачки, вокзалы, виадуки, рабочие городки, шахты и даже кладбища. Все эти строения вошли в историю современности вместе с "белыми виллами" Ле Корбюзье.

Охрана государством исторических памятников — "зданий или же части зданий, сохранение которых с художественной или же исторической точки зрения представляет государственный интерес" — определяется законом от 31 декабря 1913 года. Существуют два типа охраны памятников в зависимости от их исторической значимости: они вносятся в список исторических памятников или же в дополнительный перечень объектов.

Первыми "памятниками" XX века, попавшими в список, стали памятные места первой мировой войны (1914—1918 гг.): орудийная платформа на востоке Франции и печально известный "штыковой окоп" в Дуомон. Затем в список были внесены город-мученик Орадур-сюр-Глан и концентрационный лагерь Струтхов в Эльзасе.

В 1957 году в список исторических памятников попало "современное" архитектурное сооружение — Театр Шанзелизе в Париже, творение архитекторов Огюста и Густава Перре.

Первый министр культуры Франции, писатель Андре Мальро в шестидесятые годы много сделал для признания архитектурного наследия XX века. По его инициативе была создана особая комиссия, в функции которой входило составление "списка так называемых "современных" памятников, нуждающихся в охране".

Около пятидесяти сооружений попали тогда в дополнительный перечень, в ожидании, пока другие министры — Мишель Ги в 1974-м и Жак Ланг в 1984 году — продолжат начатое дело по охране современного архитектурного наследия. Зачастую эта работа велась вокруг определенных тем: магазины и витрины, промышленные (шахты и заводы) и железнодорожные (вокзалы с их убранством) сооружения, курорты минеральных вод, театры и рестораны.

Савойская вилла Ле Корбюзье.

В 1987 году под охраной государства находилось лишь 300 зданий XX века. За последние десять лет их число перевалило за тысячу.

Среди вновь занесенных в список исторических памятников образцы архитектурного стиля Ар Нуво начала века. Особенно много их в Париже, а также в Лотарингии, где существовала знаменитая школа Нанси, в Лионе и на Лазурном берегу. В столице Франции под особой охраной находятся входы в метро (в настоящее время их осталось 66), выполненные по эскизам Гектора Гимара. Один из таких входов, представляющий собой причудливое сплетение зеленых лиан, был установлен на время строительства подземного гаража на другой станции метро.

Большое место в списке памятников отводится творениям известных архитекторов. Среди них Робер Малле-Стевенс, Жан Пруве и братья Перре. Особое место занимает творчество знаменитого французского теоретика архитектуры Ле Корбюзье. Под охраной государства находятся 33 здания, среди них "Сияющий городок" в Марселе и ткацкая фабрика Сан-Дье в Лотарингии (единственное промышленное сооружение архитектора), капелла в Роншам, стадион и дом культуры Фирмини (центр). Один из шедевров Ле Корбюзье, поражающий чистотой линий, — Савойская вилла ("Светлые часы") (1928—1931 гг.) в Пуасси (парижском районе) — была недавно отреставрирована. Это своеобразный архитектурный манифест Ле Корбюзье, в котором он претворил в жизнь разработанные им самим "пять правил современной архитектуры" (открытие опоры в нижних этажах зданий, плоская крыша-сад и ленточные окна).

Из охраняемых 1000 памятников XX века 358 находятся в Иль-де-Франс и 272 в Париже. Но и другие районы Франции также богаты архитектурными сооружениями. Среди них Лотарингия (115 памятников), Прованс—Лазурный берег (74), регион Рона—Альпы (52) и Эльзас (42).

В списке много неожиданных объектов. В Лионе эта самая большая заправочная станция в мире, гараж Ситроен, стадион, на котором в этом году были разыграны матчи чемпионата мира по футболу и бывшие скотобойни. В Марселе — здание Оперы, вошедшее в список исторических памятников благодаря внутреннему убранству в стиле Ар Деко. В Реймсе центральный рынок 1927—1928 гг. В других городах Франции душевые павильоны, аптеки, булочные, молочные магазины, кафе, мастерские художников. И даже пожарная казарма в Париже.

Любопытно отметить, что мест для отправления культа XX века, охраняемых государством, не так уж много (меньше сотни, из них 5 синагог и 2 мечети) по сравнению с прошлыми веками.

Сведения об этих памятниках (иллюстрации и описания), а всего их 1009, получены из базы данных архитектурного французского наследия (база Мериме). С ними можно познакомиться на сервере Интернета (1), подготовленном Министерством культуры.

Клодин КАНЕТТИ.

Кіраўнікі пагранічных ведамстваў СНД сустрэліся ў Ерэване

Дэлегацыя Дзяржаўнага камітэта пагранічных войскаў Беларусі на чале з яго старшынёй Аляксандрам Паўлоўскім прыняла ўдзел у чарговым пасяджэнні Савета камандуючых пагранічных войскаў краін СНД у Ерэване. Як паведамілі БелТА ў прэсслужбе Дзяржкамітэта пагранвойскаў, сустрэча ў сталіцы Арменіі была 31-й па ліку. Камандуючыя пагранвойскамі краін Садружнасці абмеркавалі пытанні практычнага ўзаемадзеяння сваіх службаў па забеспячэнні і рэалізацыі пагранічнай палітыкі, адпрацавалі падыходы да рэфармавання СНД у частцы аховы граніцы. У сувязі з гэтым асаблівая ўвага была ўдзелена праблеме ўдасканалення дзейнасці каардынацыйнай службы Савета камандуючых. Акрамя таго, было разгледжана пытанне абмену інфармацыяй і навукова-метадычнага забеспячэння. Новым старшынёй Савета выбраны дырэктар Федэральнай пагранічнай службы Расіі генерал-палкоўнік Канстанцін Тоцкі.

БелТА.

Железные дороги оказались под водой

Властям Бангладеш никак не удается укротить разбушевавшуюся стихию. Наводнение принесло стране огромный ущерб. Число пострадавших уже достигает тридцати миллионов. Погибло около восьмисот человек. Повреждены железные дороги.

Александр Зорин

Мы беларусы!

Як вядома, у Нью-Брансуіку (ЗША) адбылася 23-я сустрэча беларусаў Паўночнай Амерыкі. Падзея, як кажуць, не сенсацыйная, але ўяўляе пэўную цікавасць. Справа ў тым, што пра беларускую дыяспару за мяжой афіцыйная прапаганда піша ў асноўным, як пра эмігрантаў-здраднікаў, людзей, якія служаць хутчэй ЦРУ, а не Бацькаўшчыне. Каментарыі робяцца галаслоўныя, ніколі не даюцца дакументы, выступленні тых ці іншых вядомых асоб беларускай эміграцыі.

"Народная воля" прытрымліваецца іншага падыходу: людзі павінны атрымліваць інфармацыю з першых вуснаў, і самі, без навязвання, рабіць вывады. Зыходзячы з гэтага, мы сёння і друкуем выступленне на 23-й сустрэчы беларусаў Паўночнай Амерыкі старшыні Рады БНР Івонкі Сурвілы, а таксама нататкі-ўражанні вядомага журналіста Аляксандра Старыкевіча, які прымаў удзел у сустрэчы. (Выступленне Івонкі Сурвілы друкуецца без арфаграфічных змяненняў.)

Івонка СУРВІЛЛА, Старшыня Рады Беларускай Народнай Рэспублікі

Кожны з нас можа нямала зрабіць, каб жыла Бацькаўшчына

Дастойны Уладыка, паважаныя Айцы, дарагія Суродзічы!

Маю вялікую прыемнасьць вітаць Вас ад імя Рады БНР на гэтай 23-ай Сустрэчы Беларусаў Паўночнай Амэрыкі, прысьвечанай васемдзесятай гадавіне абвешчаньня незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі.

Больш за сорак гадоў мы так зьбіраліся (што два гады), каб спаткацца, але таксама каб ушанаваць нашую супольную спадчыну, адзначыць вернасьць паняволенай Бацькаўшчыны, аб існаваньні якой усе мы стараліся інфармаваць вольны сьвет, тады, калі Масква запэўнівала, што Беларус і Расеец — гэта той самы савецкі чалавек.

Нарэшце прыйшоў дзень вызваленьня. Без змаганьня, без праліву крыві народу нашаму быў дадзены шанс адрадзіцца. Праўда, умовы ня былі ідэальнымі. Пару гадоў перад тым 70 працэнтаў чарнобыльскай радыяцыі асела ў Беларусі. Шансу народ не заўважыў. Затое спадзяваўся, што ўвесь сьвет яму award дапаможа перажыць чарнобыльскі боль.

Нажаль Беларусь ня была прыярытэтам для Захаду, а мы ня былі прыгатаваныя. Заходняя дапамога даходзіла ў Беларусь праз Маскву і, безумоўна, Масква і яе паплечнікі — былая намэнклятура — выкарысталі гэтую акалічнасьць. Зноў пачалася прапаганда (якою цяперашнія ўлады штодзённа карыстаюцца), што Беларусь бедная, ня мае ніякіх рэсурсаў, што толькі ў складзе "заможнай" Расеі яна палепшыць сваю долю.

Якая кароткая людская памяць! Рэзультаты нам усім вядомыя: выбар Лукашэнкі, рэфэрэндумы, шлях да інтэграцыі. Нават зьдзек над усім беларускім — над нашай мовай, над нашай будучыняй, моладзьдзю — ня можа разбудзіць аслаблены Чарнобылям народ, якога адзінай мэтай зноў ёсьць толькі ПРАЖЫЦЬ ДА ЗАЎТРА.

Наш разумны беларускі народ перастаў думаць. Асьлепшы, ідзе назад у няволю. Хай мне прабачаць за гэтыя словы ўсе тыя, што змагаюцца сёньня ў Беларусі за волю і незалежнасьць, за людзкія правы. Нажаль за шмат ёсьць тых іншых, якія не разумеюць, што інтарэсы Беларусі не супадаюць зь інтарэсамі Расеі, ды што толькі ў сваёй уласнай дзяржаве беларускі народ можа асягнуць лепшую долю.

Усім нам баліць сэрца на гэта гледзячы. Але Вы ведаеце і я ведаю, што сьлёзы тут не памогуць. Дык што нам рабіць?

Перад намі два заданьні:

Адно — гэта разбудзіць наш народ. Другое — даказаць сьвету, што Лукашэнка не прадстаўляе нашай Бацькаўшчыны, што гэта чалавек, які працуе больш не для Беларусі, а для нашых ворагаў, мэтай якіх ёсьць або нас фізычна вынішчыць, або поўнасьцю асыміляваць у варожую нам культуру. Дзеля гэтага ізалюе наш край, робіць зь яго насьмешкай сьвету. Заданьнем КОЖНАГА БЕЛАРУСА ёсьць супрацьдзеіць гэтаму.

ЦЯПЕР МЫ МУСІМ даказаць сьвету, што "Дразды", забойствы нявінных амэрыканскіх спартсмэнаў, вымаганьне мытнай аплаты за гуманітарную дапамогу ахвярам Чарнобыля, захапленьне Гітлераўскім парадкам, імітацыя Сталінскага мэтаду змаганьня з апазыцыяй, парушэньні правоў чалавека, цэнзура — гэта ўсё зьяўляецца нападам перад усім НА БЕЛАРУСКІ НАРОД! Так, як Слабадан Мілашэвіч ганьбіць увесь сэрбскі народ сваімі паводзінамі ў былай Югаславіі, Лукашэнка ганьбіць увесь беларускі народ сваімі паводзінамі як унутры, так і навонкі Беларусі.

Трэба, каб зразумеў гэта таксама беларускі народ. Цяперашні эканамічны крах у Расеі можа да гэтага спрычыніцца. Але трэба памятаць, як цяжка чалавеку прызнацца, што ўсё, што яго вучылі ад маленства, увесь яго сьвет — гэта ілжа. Дзеля гэтага якраз старэйшыя людзі так ахвотна слухаюць Лукашэнку, бо ён ім кажа тое, што яны хочуць чуць, а менавіта, што яны не абдураны люд, што іхнія вартасьці рэальныя, сапраўды існуюць.

Толькі моладзь, якая расла ў васемдзесятых ды ў пачатку дзевяцьдзесятых гадоў, здольная аб'ектыўна разрозьніць праўду ад няпраўды. Яна нашая надзея, і дзеля гэтага рэжым так моцна стараецца знэўтралізаваць яе тэрорам. Дзеля гэтага судзілі Лабковіча, Шылдоўскага. Дзеля гэтага гэты апошні яшчэ ў зьняволеньні. Я веру, што яны будуць змагацца да перамогі.

Дык нам трэба брацца за працу.

Пераконваць сьвет аб геапалітычным значэньні Беларусі, аб тым што Беларусь — краіна багатая, так як багатая Данія, ці Швайцарыя, таленавітасьцю і працавітасьцю свайго народу. Што не народ гэты, а Лукашэнка і яго чужое для нас акружэньне адказное за цяперашні імэдж Беларусі ў сьвеце.

Пераконваць наш народ, што ён здольны — КОЖНЫ З НАС ЗДОЛЬНЫ — зрабіць з сабою што захоча, што ён можа стацца заможным гаспадаром у сваёй уласнай, ветлай, прыгожай краіне, калі не дазволіць чужынцам над ім зьдзекавацца ды яго эксплатаваць.

Рада БНР працуе над практычнымі спосабамі, як перадаць гэтую інфармацыю. Што нам трэба зрабіць, каб нас пачулі. Гэтымі днямі ўсе мы над гэтым думаем. Усе Вашыя выказваньні будуць узятыя пад увагу. Калісь амэрыканскі прэзыдэнт Кеннеды казаў: "Ня пытайце, што край гэты можа зрабіць для Вас, пытайцеся, што Вы можаце зрабіць для гэтага краю". Сёньня прашу Вас задумацца, ШТО кожны з нас можа зрабіць, каб жыла Бацькаўшчына. Уклад кожнага важны. Прыпомню тут словы Караткевіча: "І АДЗІН МОЖА!"

Дык жадаю Вам плёну ў працы!

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!

Аляксандр СТАРЫКЕВІЧ

БНР – гэта зорка на беларускім небасхіле

Сустрэча беларусаў Паўночнай Амерыкі была арганізаваная на вельмі прыстойным узроўні. Яна распачалася паніхідай на беларускіх могілках. Пасля ўшанавання памяці змагароў за Бацькаўшчыну, удзельнікі з'езду накіраваліся у гатэль "Hyatt", дзе і адбываліся астатнія мерапрыемствы. Пасля ўрачыстага адкрыцця працавалі "круглыя сталы", дзе абмяркоўваліся як сітуацыя на Бацькаўшчыне, так і пытанні ўнутранай дзейнасці дыяспары. Варта падкрэсліць, што гэтая сустрэча не мела такой ужо палітычнай скіраванасці. Для беларусаў, што жывуць у розных кутках Амерыкі і Канады, яна з'яўляецца ў першую чаргу магчымасцю пабачыць старых сяброў, знаёмых, даведацца пра навіны асабістага кшталту. Але ж зразумела, што яны не маглі не вызначыць свайго стаўлення да падзеяў, якія адбываюцца на Беларусі. Аднак той, хто лічыць, што ўся дзейнасць дыяспары абмяжоўваецца рэзалюцыямі з асуджэннем лукашэнкаўскага рэжыму, памыляецца. Амерыканскія беларусы вядуць штодзённую, руплівую працу на карысць сваёй краіны. На мой погляд, іх намаганні маюць больш плёну, чым некаторых апазіцыйных палітыкаў, што знаходзяцца на Беларусі.

Гэта ў першую чаргу датычыцца Старшыні Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Івонкі Сурвіллы. Шматгадовая журналісцкая практыка пазбавіла мяне залішняй эмацыянальнасці, аднак я быў вельмі ўражаны знаёмствам з гэтай сціплай, але моцнай жанчынай. Далёкі ад дыфірамбаў, аднак мушу зазначыць: вельмі добра, што ў гэты складаны для нашай краіны момант на чале Рады, якая захавала статус урада ў эміграцыі, знаходзіцца такі чалавек.

Імя спадарыні Сурвіллы вядомае на Беларусі. Пра Вольгу Казак большасць з нас даведаецца крыху пазней. Цудоўны голас гэтай беларускай дзяўчыны зачараваў падчас канцэрту, які адбыўся напрыканцы сустрэчы. Невыпадкова песні Вольгі, якая спявае на беларускай, ангельскай ды гішпанскай мовах, трапляюць у амерыканскія білборд-лісты. Наогул канцэрт з удзелам шматлікіх выканаўцаў (некаторыя з із дзеля гэтага прыехалі з Беларусі, як, напрыклад, Галіна Дзягілева) выклікаў шчырае замілаванне.

Фактычна на два дні я апынуўся ў "краіне БНР". І хай сабе некаторыя лічаць яе віртуальнай рэспублікай. Аднак ці не больш віртуальнымі з'яўляюцца тыя, хто забыўся пра нашыя агульныя каштоўнасці, хто наперад інтарэсаў Беларусі высоўвае ўласныя амбіцыі. Я маю на ўвазе не цяперашнюю ўладу — пра яе наогул гаворкі няма — а некаторых палітыкаў дэмакратычнага накірунку, якім надта бракуе беларускасці. Як кажуць, ідэалы магчыма й недасягальныя, нібы зоркі, аднак на іх варта арыентавацца, падобна мараходам. БНР у гэтым сэнсе — тая зорка на беларускім небасхіле, па якой мы здольныя вызначыць свой шлях.

Вавилонская башня: стояла ли и какой была

На протяжении недели иракские ученые и их коллеги из ряда западных стран обсуждали в Багдаде старую как мир проблему – существовала или нет Вавилонская башня.

Пришли вроде бы к консенсусу – скорее всего, да, поскольку о ней известно из Библии, древних текстов. Нечто похожее на башню подпирало небо Вавилона в VI веке до нашей эры, в годы правления царя Навуходоносора. Никто, однако, не может с полной уверенностью сказать, как она выглядела. «Мы можем только строить гипотезы, моделировать ее на компьютерах, – говорит Джорджо Джуллино, профессор Туринского университета. – Однако боюсь, что всегда будем очень далеки от исторической истины».

Около 50 ученых из Ирака, Великобритании, Германии, США, Польши и других государств, сообщает АП, приняли участие в семинаре, на котором обсуждались разнообразные «башенные» версии.

Иракские эксперты представили новые свидетельства существования башни на основе клинописного текста, который они отнесли к периоду царствования Навуходоносора, и описание, представленное «отцом истории» Геродотом, а также эскиз, подготовленный на основании древних текстов. «Западники» встретили иракские изыскания весьма скептически под тем предлогом, что никто не может быть уверен в том, что Геродот когда-либо побывал в Вавилоне.

Такой себе представлял Вавилонскую башню в XVI веке П.Брейгель Старший.

На рубеже XX века немецкая экспедиция на протяжении 12 лет вела раскопки Вавилона, расположенного в 90 километрах к югу от Багдада, и открыла то, что принято считать фундаментом башни. Сейчас эта основа площадью 90 кв. метров находится под водой. Как заявил, однако, Йохан Шмидт, представлявший Гамбургский университет, компьютерный анализ показал, что обнаруженный фундамент не смог бы выдержать башню, если бы она строилась в соответствии с указаниями Навуходоносора. Из клинописных текстов следует, что это был поразительный по красоте 95-метровый храм, посвященный богу Мардуку и его супруге Зарпаниту, вершину которого венчали кедровое ложе и позолоченный трон.

Свой скепсис в отношении того, что исследователям когда-нибудь удастся воссоздать облик Вавилонской башни, высказал и представитель Института Востока Чикагского университета Макгир Гибсон. Как следует из исторических источников, указал он, Александр Македонский, который захватил Вавилон в IV веке до н.э., отдал указание разрушить башню. В его планы входило отстроить ее заново, однако «он скончался до того, как была выполнена его воля».

Преемник же Александра воспользовался оставшимся ему по наследству строительным материалом для строительства новой столицы.

("Новые Известия".)

Нявыдуманыя гісторыі

Смецце на чырвоным сцягу

Эфект разарваўшайся бомбы выклікала невялічкая заметка, змешчаная ў адным з нумароў віцебскай мясцовай газеты. У сваім пісьме ў рэдакцыю жыхарка райцэнтра на захадзе вобласці абурылася ўбачаным у гарадскім парку культуры і адпачынку. Сюды, па адроджанай савецкай традыцыі, прыгналі ў дні быццам добраахвотнага суботніка школьнікаў прыбіраць згніўшае лісце і мінулагодні хлам. Зразумела, уладам прасцей вырашаць пытанні добраўпарадкавання тэрыторыі з дапамогай заўсёды гатовых выконваць такія задачы дзетак, адрываючы іх ад асноўнага занятку ў школе. Нездавальненне пільнай чытачкі райгазеты выклікаў не сам гэты факт, а тое, што смецце збіралася і выносілася ў агульную кучу (які жах!) на чырвоным сцягу з сярпом і молатам адной з былых савецкіх рэспублік.

Праўда, каб не нашкодзіць настаўніцы, якая арганізоўвала ўсю гэтую працу ў парку, аўтарка ліста не назвала яе імя і нумар школы, хоць яго і ведала. Ды ў маленькім гарадку, дзе ўсяго працуе пяць школ, ніякай тайнай гэта не магло застацца: Неўзабаве ўладная "вертыкаль" ужо дакладна ведала ўсё пра педагога, які такім непачцівым чынам паставіўся да нашага нядаўняга мінулага. Тут трэба заўважыць, што ў гэтым гарадку жаданы для чыноўнікаў, у большасці сваёй былых работнікаў райкама партыі, чырвона-зялёны сцяг узвіўся на галоўнай плошчы нават раней, чым тое зрабіў у Мінску агульнавядомы Іван Ціцянкоў. У пэўныя гады за падобны ўчынак настаўніку пагражаў не толькі імгненны арышт, а хутчэй усяго — расстрэл чарговага "ворага народа".

На гэты раз сучасныя ідэалагічныя цэрберы абмежаваліся суровай разборкай, а па горадзе папаўзлі чуткі аб звальненні з працы "непатрыятычна" настроенай выкладчыцы. Дасталося многім, бо чорная пляма лягла на раней перадавую ва ўсіх адносінах школьную ўстанову. Сам загадчык райаддзела адукацыі пазбавіўся пасады і цяпер ужо будзе адпраўлены на пенсію. Нямала слёз, страху і перажыванняў прыйшлося на долю беднай настаўніцы. Магчыма, яе не пазбавяць пасады, але гэта будзе ўжо не той чалавек. Зламаны, запалоханы і зняверыны, ён наўрад ці здолее навучыць сваіх вучняў любіць наш беларускі край, яго слаўную гісторыю, шанаваць і паважаць матчыну мову, тым больш што трэці год запар ніводнага беларускага класа тут няма.

Каму закон не пісаны

У чарговы раз райцэнтр рыхтаваўся прыняць удзельнікаў і гасцей міжнароднага фестывалю народнай музыкі. Спешна клаўся асфальт на вуліцах, фарбаваліся дамы ў цэнтры, кіпела праца па завяршэнні рэстаўрацыі вадзянога млына, які павінен быў ператварыцца ў цудоўны дом для рамёстваў. І тут нечакана зноў прарвала вадаправод на адной з цэнтральных вуліц. Каб хутчэй ліквідаваць аварыю, выкапалі вялікі катлаван, а яшчэ, зразумела, перакрылі рух у гэтым месцы, паставілі невялічкую агароджу з забараняльнымі знакамі для ўсялякага руху і ўказаннем аб'езду па другіх вуліцах.

З задавальненнем шпацырую па цэнтральным пустым "праспекце" ў патрэбнае мне месца. Раптам мяне на вялікай хуткасці абагнала яўна начальніцкая "Волга" і, не зважаючы на каманду спыніцца выскачыўшага са службовай машыны афіцэра ДАІ, паімчала далей. Праўда, праляцеўшы метраў сто, спынілася і заднім ходам вярнулася назад. Па звычцы запісаў у свой блакнот нумар машыны 0241 МІ і пачуў, як кіроўца нейкага чыноўніка сталічнага ўрада тлумачыў тутэйшаму камандзіру на дарогах, што яны ўпершыню ў гэтым горадзе, не ведаюць, як праехаць да райвыканкама, і вельмі спяшаюцца заспець на працы ў канцы рабочага дня неабходнага супрацоўніка мясцовай улады.

Такое тлумачэнне яўна задаволіла міліцыянта, і ён нават падказаў, дзе можна праціснуцца па тратуары, каб усё ж праехаць. У душы ён, пэўна, чартыхаўся на гэтае высокае начальства, якому усё дазволена рабіць на нашых дарогах. Паспрабуй запатрабаваць з такіх парушальнікаў правілаў руху — потым у нашых умовах бяды не абярэшся і можаш лёгка паляцець з пасады. Праз некаторы момант афіцэр, мусіць, нечым разззлаваны, зноў з рашучасцю хацеў спыніць імчаўшую аўтамашыну, але і яе вымушаны быў прапусціць, бо за рулём сядзеў міліцэйскі маёр. І гэты начальнік таксама не захацеў ехаць у аб'езд і паліць лішняе, дарагое цяпер паліва.

Канчаткова зразумела, чаму такое ў Беларусі адбываецца, стала мне на цэнтральнай плошчы вечарам у гэты ж дзень. Калі дзяжурыўшыя тут два супрацоўнікі ДАІ ўбачылі шыкоўную іншамарку з адным з намеснікаў начальніка райаддзела міліцыі, яны хуценька выскачылі са сваіх "Жыгулёў". Стала нават брыдка глядзець, як выцягнуліся міліцыянты, адсалютавалі свайму начальніку, хоць той яўна ехаў не па службовых справах у спартыўным касцюме разам з жонкай. Гэта толькі ў Германіі просты супрацоўнік дарожнай паліцыі можа спыніць і не пабаяцца пакараць за парушэнне правілаў руху нават свайго міністра, пасля чаго высокага чыноўніка прымусяць падаць у адстаўку. У цывілізаваных краінах, у адрозненне ад нас, закон аднолькавы для ўсіх — ад бюргера да канцлера і прэзідэнта.

Уладзімір ШЫК.
Віцебская вобласць.

Украінскія анекдоты

Ой, не хадзі, Грыцю...

Грыцько вырашыў вучыцца на ўрача-кардыёлага.

— Дурань, — заўважыў бацька. — Вучыся на зубнога! У чалавека ж толькі адно сэрца, а зубоў — ажно трыццаць два.

* * *

Пенсіянерка ў чарзе да ўрача кажа сваёй суседцы:

— Медыцына, даражэнькая, хутка прагрэсіруе, ідзе наперад. У маладосці кожны раз у доктара трэба было распранацца, а цяпер дастаткова паказаць язык...

* * *

Пацыент скардзіцца на палавую слабасць.

— А вы даўно ведаеце сваю жонку? — пытае доктар.

— З маленства. Помню, калі я яшчэ на руках яе люляў, а яна любіла мяне па лысіне папляскаць.

* * *

Даярку Дусю прымаюць у партыю. Адзін з членаў бюро пытае:

— Якія дакументы Ленін падпісваў не чытаючы?

Даярка лыпае вачыма і запытальна глядзіць на сакратара сваёй партарганізацыі. Той шэпча:

— Ман-да-ты...

Яна падсоўваецца бліжэй:

— Што?

— Ман-да-ты...

— Сам ты... — крычыць жанчына і выбягае з кабінета.

* * *

Хірург звоніць у магазін "Спорттавары":

— Скажыце, колькі сёння купілі матацыклаў?

— Чатыры.

— Значыцца, мне яшчэ рана ісці дамоў — да нас прывезлі толькі траіх.

* * *

Карэспандэнт прыехаў у вёску:

— Скажыце, калі ласка, ваш старшыня перабудаваўся?

— Так.

— А намеснік?

— Не паспеў, лесу не хапіла.

* * *

Нагібяда прыходзіць у райкам і просіць:

— Калі ласка, пакажыце мне "гэта"...

— Растлумачце, што вы маеце на ўвазе?

— Ну як вам сказаць? Вось мы ўсе спяваем: "І як адзін памрэм у барацьбе за гэта". Таму я хачу пабачыць...

* * *

У Кіеве прыезджы пытае:

— Як мне даехаць да магазіна "Прынцып"?

— А што гэта за магазін? — дзівяцца кіяўляне.

— Ды я не ведаю. Але вакол кажуць, што нічога няма, а ў прынцыпе ўсё ёсць.

* * *

Гутарыць амерыканец, англічанін і ўкраінец.

Амерыканец:

— У мяне ёсць дзве фермы і адна віла.

Англічанін:

— У мяне ёсць дзве вілы і адна ферма.

Украінец:

— А ў мяне — адны вілы на дзве фермы.

* * *

— Ну і грубіян жа ты, Грыцько, — папракае Хведар, — я табе кажу, што ў мяне нарадзіўся сын, а ты пытаеш, хто ягоны бацька!

— Прабач, — апраўдваецца сябар, — я думаў, што ты ведаеш.

* * *

У час манёўраў салдат вярнуўся з разведкі і дакладвае:

— Выяўлены неразбураны мост.

— Танкі пройдуць?

— Пройдуць.

— Конніца пройдзе?

— Можа, пройдзе.

— Значыцца, і пяхота пройдзе?

— Пяхота не пройдзе, пан капітан.

— Як жа гэта можа быць?

— Там прывязаны дужа злы сабака.

* * *

У школе поп пытаецца:

— Скажыце, дзеткі, ці душа аддзялімая ад цела?

— Неаддзялімая, бацюшка.

— Аддзялімая, — раптам кажа адзін з вучняў. — Я ўчора ішоў міма вашага дома і чуў, як вы гаварылі: "А цяпер, душа мая, апранайся і агародамі, агародамі".

Падрыхтаваў Пятро СТЭФАНОВІЧ.

Восень — пара паэтычная...

У чацвер 17 верасня адбыліся чарговыя паэтычныя чытанні восеньскага цыклу, якія традыцыйна праводзяцца ў мінскім скверы імя Янкі Купалы Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыяй (Народная Грамада) і Беларускай сацыял-дэмакратычнай моладдзю "Маладая Грамада". Цёпла сустрэтыя шматлікімі прыхільнікамі паэзіі ля помніка песняру чыталі свае вершы вядомыя паэты і літаратурная моладзь, гучалі бардаўскія песні.

Наступныя паэтычныя чацвяргі — **24 верасня, а таксама 1, 8 і 15 кастрычніка. Пачатак, як заўсёды, а 18-й гадзіне.**

Увага: конкурс!

"Я маю права"

"Народная воля" паведамляла ўжо сваім чытачам аб літаратурным конкурсе пад такой назвай, абвешчаным для вучняў 8—11 класаў Беларускім Хельсінкскім камітэтам з нагоды 50-годдзя з дня прыняцця Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый "Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека".

Нагадваем усім, хто цікавіцца конкурсам, яго патрабаванні і ўмовы. Конкурсныя працы павінны адлюстроўваць Ваша разуменне ролі "Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека" для чалавечай цывілізацыі, нашай незалежнай дзяржавы і Вас асабіста. Якой Вы бачыце сваю Радзіму у XXI стагоддзі? Што Вы самі паспелі ці мяркуеце зрабіць для ператварэння Беларусі ў дэмакратычную еўрапейскую краіну? За тэкстам "Дэкларацыі" звяртайцеся ў бібліятэкі ці Беларускі Хельсінкскі камітэт.

Для сваёй конкурснай работы Вы можаце абраць розныя жанры: мастацкае апавяданне, дакументальны нарыс ці замалёўку, публіцыстычны рэпартаж ці паэтычны твор. Зразумела, праца павінна быць напісаная па-беларуску.

Конкурсныя працы дасылаюцца ў двух экземплярах надрукаванымі на машынцы, набранымі на камп'ютэры або ў рукапісу. Тэрмін дасылання — да 1 лістапада 1998 г. (па паштовым штэмпелі), прычым трэба паведаміць свой дакладны адрас і нумар тэлефона.

Журы, у складзе якога — вядомыя пісьменнікі і грамадскія дзеячы, вызначыць адно першае, два другія і тры трэція месцы.

Пераможцы атрымаюць каштоўныя прызы.

Конкурсныя працы дасылаць на адрас: Беларускі Хельсінкскі камітэт, вул. К.Лібкнехта, 68, пакой 1201, Мінск, 220036 з паметкай "На конкурс".

Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва пройдзе ў Брэсце

Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва "Белая вежа-98" пройдзе з 1 па 4 кастрычніка ў Брэсце. Гэты фестываль — трэці па ліку. У мінулыя гады горад Брэст ужо прымаў гасцей з Расіі, Германіі, Францыі, Аўстрыі, Украіны. Аднак у гэтым годзе геаграфія фестывалю значна пашырыцца. Упершыню на беларускай зямлі тэатральнае мастацтва сваіх краін будуць прадстаўляць акцёрскія калектывы з Бразіліі, Італіі і Турцыі.

Аляксандр ПАПОВІЧ, БелаПАН.

Стоп-кадр

Петр Антонович и Екатерина Ивановна Музыченко живут в Чечерске. Вместе — 40 лет. Пенсия хотя и небольшая, но концы с концами сводят. Вот бы краской к весне разжиться, чтобы узоры на доме подновить... А так все нормально.

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

Спорт

"Золотая" традиция белорусских биатлонисток

Блестящей победой белорусских спортсменок в эстафетной гонке закончился проходивший в словацком городе Осрбли летний чемпионат мира по биатлону. Первой путь к высшим наградам начала Ирина Тананайко, отличившаяся в стрельбе. Однако в беге она оказалась только пятой, что прибавило хлопот Наталье Рыженковой, принявшей у нее эстафету. Наверстывая упущенное подругой, могилевская спортсменка не справилась со стрельбой на втором рубеже, допустив два промаха, и, казалось, тем самым еще больше усложнила ситуацию. Но, благодаря высокой скорости бега, свою дистанцию белоруска закончила второй, уступив лидировавшей словачке всего пять секунд. Этот разрыв на третьем этапе сумела ликвидировать Наталья Морщакина, отправив на последний отрезок нашу опытную Светлану Парамыгину. Все отработав на "отлично", она вскоре попала в объятия своих подруг и тренеров. Точно так же было и на предыдущем мировом чемпионате в Польше. В мужской эстафете белорусский квартет был четвертым. Победу здесь праздновали россияне. И еще одно знаменательное событие произошло в Осрбли. В одной из гостиниц состоялась презентация чемпионата мира-99, который пройдет в наших знаменитых Раубичах. Руководителей международной федерации, главных тренеров национальных команд тепло приветствовали Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Беларусь в Словацкой Республике (по совместительству) Владимир Бельский, президент Белорусской федерации биатлона Александр Хандогин, работники спорткомплекса в Раубичах.

Вячеслав ДУТОВ, БелТА.

Расторгнутый контракт Фогтсу компенсировали пожизненной пенсией

Шесть тысяч марок (3570 долларов) ежемесячно будет получать экс-тренер футбольной сборной Германии Берти Фогтс, в начале сентября покинувший свой пост, передает ИТАР – ТАСС. Щедрость местного футбольного союза объясняется просто: контракт с Фогтсом должен был действовать до 28 февраля 1999 года, и его пожизненная пенсия – плата за досрочное расторжение.

Радость безопасного секса – олимпийцам

Ежедневно все участники Олимпийских игр 2000 года в австралийском Сиднее будут получать 3 презерватива, сообщает Агентство Франс Пресс. Учитывая, что игры продлятся 17 дней, каждый атлет в ходе летних Игр сможет как минимум 51 раз вкусить радость безопасного секса.

Кинозвезда поставит на ноги Лань Сан

Китайская гимнастка Лань Сан, парализованная после неудачного падения во время тренировки на Играх доброй воли-98, пребывает в хорошем настроении, хотя ее шансы на то, что она опять сможет ходить, уменьшаются с каждым днем, сообщает ИТАР – ТАСС. Врачи опасаются, что она до конца жизни будет передвигаться в инвалидной коляске. По словам представителя реабилитационного центра, где находится спортсменка, «чем дольше не наблюдается прогресс в состоянии девушки, тем меньше вероятность, что ситуация изменится к лучшему». «Сначала было очень грустно, – вспоминает Лань Сан, – но сейчас эти печальные эмоции позади, потому что меня поддержали очень многие». Среди них – актер Леонардо Ди Каприо, посетивший Лань Сан в реабилитационном центре.

"Вашу ручку, фея..."

Не одно поколение девочек и мальчиков, проживающих в военном городке Уручье, постигали азы хореографии и полюбили ритмику и танец, посещая эстрадно-хореографический коллектив "Фантазия", который вот уже 20 лет работает при гарнизонном доме офицеров. За эти годы "Фантазия" получила звание образцового, стала знаменита на всю республику. В детской телевизионной викторине "Все дело в шляпе" можно постоянно увидеть выступления юных танцоров "Фантазии". А выводила "в свет" свой коллектив его бессменный руководитель Наталья Ивановна Кузьменок.

В ансамбле занимаются 40 детей от 6 до 17 лет. В репертуаре "Фантазии" — классические, народные, эстрадные танцы.

На снимке: *танцуют самые юные солисты "Фантазии".*

Фото Николая ЛЕБЕДИКА, БелТА.

Адным абзацам

У Калінкавічах у хуткім часе будуць есці змей

Але зусім не таму, што ў раёне зніклі прадукты харчавання. У гэтым плане тут усё ў парадку. Проста дэлегацыя з Кітая, якая наведала горад, падпісала дагавор з мясцовымі ўладамі аб адкрыцці фірменнага рэстарана, дзе аматарам экзотыкі ў хуткім часе прапануюць кітайскія нацыянальныя стравы. У сваю чаргу госці зацікавіліся мясцовай мэблевай прадукцыяй і прапанавалі адкрыць у Сыяне спецыялізаваны магазін.

Моладзь кінулася на "ўцёкі"

Больш за дзвесце маладых гамяльчан прызыўнога ўзросту ўхіляюцца ад службы ў радах Узброеных Сіл рэспублікі. Статыстыка сведчыць, што асабліва не жадаюць выконваць свой ганаровы абавязак гараджане. Толькі ў Гомелі і Мазыры не з'явіліся на апошні прызыў больш за 150 чалавек.

Едзеш на Гомельшчыну — запасайся бензінам

Перабоі з бензінам, якія ўзніклі апошнім часам на Гомельшчыне, вымусілі аблвыканкам прыняць рашэнні аб устанаўленні норм водпуску яго аўтамабілістам. Цяпер кожнаму вадзіцелю адпускаецца 100 літраў дызельнага паліва і 20 — бензіну.

Памятае Масква герояў

Юбілейныя медалі "У памяць 850-годдзя Масквы" ўручаны групе ветэранаў Гомельскай вобласці, якія абаранялі першапрастольную ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у 1941 годзе. На сустрэчы, якая прайшла ва ўрачыстай абстаноўцы, асабліва падкрэслівалася, што дружбу паміж расійскім і беларускім народамі парушыць не ўдасца ніколі.

Гомель.

Віктар КОТАЎ.

Баранавіцкая кава не горш за "Нэскафэ"

Першую партыю раставаральнай кавы, якая не ўступае па сваёй якасці прадукцыі вядучых сусветных фірм, выпусціў толькі што ўведзены ў эксплуатацыю цэх Баранавіцкага камбіната харчовых прадуктаў. Гэтая падзея знамянальная яшчэ і тым, што ў горадзе стала адным даўгабудам менш: цэх узводзіўся 13 гадоў.

З выхадам на праектную магутнасць новая вытворчасць зможа кожны год выпрацоўваць да адной тысячы тон гранулянанай раставаральнай кавы.

Іван КУКСА, БелТА.

Беларускія віны больш актыўна "запеняцца" на замежных рынках

Урад Беларусі прыняў пастанову аб скарачэнні стаўкі акцызу на пеністыя і шампанскія віны з 1,2 да 0,9 экю за літр. Гэта правіла распаўсюджваецца як на алкагольную прадукцыю, якая ўвозіцца, так і на тую, што вывозіцца. Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання, скарацілі стаўкі акцызу ў першую чаргу для актывізацыі экспарту пеністых і шампанскіх він, выробленых у рэспубліцы. А галоўным спажыўцом беларускай алкагольнай прадукцыі з'яўляецца Расія. На думку спецыялістаў галіновага ведамства, айчынныя вытворцы він могуць павялічыць іх экспарт. Напрыклад, Мінскі завод шампанскіх він можа паставіць за межы рэспублікі ў гэтым годзе на 12 працэнтаў больш сваёй прадукцыі, чым летась.

Ігар ХОМІЧ, БелТА.

Здарэнні

Маёра міліцыі забілі з уласнай зброі

Два пісталетныя стрэлы ў грудзі і твар абарвалі жыццё маёра міліцыі, участковага ўпаўнаважанага Гарадоцкага РАУС М.Райкова. Урачы ўжо не здолелі дапамагчы сцякаўшаму крывёю аператыўніку, якога злачынца застрэліў, завалодаўшы яго табельнай зброяй. Загінуўшы перад сваёй гібеллю адправіўся па заяве аб крадзяжы ў адну з вёсак раёна. Там з дачнага доміка расіяніна былі ўкрадзеныя бензапіла, адзенне, іншыя рэчы. Падазрэнне пала на раней судзімага К. Пасля сустрэчы з ім афіцэр міліцыі адправіўся ў суседнюю вёску і быццам нават распіў с мяркуемым злодзеем чарку, спрабуючы такім чынам таго "раскалоць". Аднак замест прызнання ўчастковы быў смяртэльна паранены. Мяркуемага забойцу ўдалося затрымаць.

На Віцебшчыне нядаўна было зафіксавана яшчэ адно пакушэнне на жыццё супрацоўніка міліцыі. У гарадскую бальніцу Новалукомля з нажавымі раненнямі быў дастаўлены старшына міліцыі К., на якога напаў 33-гадовы жыхар вёскі Ліпавец. Апошняга вартавы правапарадку застаў на панадворку вяскоўца, у садзе якога малады мужчына спрабаваў паласавацца слівамі. Калі міліцыянер пачаў разбірацца са злодзеем, той схапіўся за нож. Такой рэакцыі ад злачынцы ніхто не чакаў, бо яго ведалі ў гэтай мясцовасці як інваліда 2-й групы. Але ў наш жорсткі час і хворыя ўжо здольныя пайсці на дзікія ўчынкі, настолькі цяжкае жыццё дапякло людзей.

Уладзімір ШЫК.

Четверг, 24 сентября

БТ

15.55 ТВ — школе. Музыка. 4-й класс.
16.15 Потребительская корзина.
16.30 Родное слово. "Из-под его крыла...".
17.00 Педагогический экран. "Шестилетки в школе".
17.30 Первый фестиваль народного искусства "Беларусь — моя песня".
18.00, 23.30 Новости.
18.20 Сериал "Династия-2. Семья Колби".
19.15 Белорусский хит-парад.
19.20 "Сегодня с вами...".
20.00 Сделано в Беларуси.
20.15 Криминальная хроника.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.55 Развлекательная программа "Марсово поле".
22.15 Х/ф "Похождения графа Невзорова".
23.45 "Крок-2". Образование сегодня и завтра.
00.30 Акколада.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.25 Новости.
08.15 Сериал "Джейн Эйр".
08.55 Человек и закон.
09.30 Пока все дома.
10.15 Домашняя библиотека.
10.25 Телеигра "Эти забавные животные".
11.15 Программа "Вместе".
14.20 Мультсериал "Невероятные приключения Джонни Квеста".
14.40 Классная компания.
15.10 Детские анекдоты.
15.40 Сериал "Новые приключения Синдбада".
16.10 ...До шестнадцати и старше.
16.30 Вокруг света.
17.20 Сериал "Джейн Эйр".
18.05 Час пик.
18.30 Телеигра "Эти забавные животные".
19.00 В поисках утраченного. Борис Бабочкин. Ведущий — Г.Скороходов.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40s
22.35 Сериал "Тринадцать чемпионов".
23.35 Осада Венеции в программе Сергея Шолохова "Тихий дом".

РТР

06.00 Доброе утро, Россия.
08.45 Дежурная часть.
09.00 Сериал "Санта-Барбара".
09.45 Товары — почтой.
09.50 Мир здоровья.
10.00, 16.00, 23.00 Вести.
15.15 "Позвоните Кузе!".
15.25 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Слабо?
17.30 Сериал "Матери, жены, любовницы".
18.30 "Марьина роща".
19.30 Подробности.
19.45 "Добрый вечер!". Избранное.
20.15 Х/ф "Помощник" (США).
22.05 Сериал "Притворщик".
23.30 Дежурная часть.
23.45 Адамово яблоко.

КУЛЬТУРА

07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 Сериал "Большие перемены".
08.15 "Автограф мастера".
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 Д/ф "Тихоокеанское побережье".
10.05 "От Моисеева к Моисееву".
11.05 "Музыкальная икебана".
11.35 Андрей. Вспоминая артиста.
12.25 "Жили-были".
12.59 Азбука.
13.15 "Лосевские беседы".
14.05 "Лестница души".
14.55 Паноптикум.
15.05 Сериал "Школьный учитель".
15.45 "Лукоморье".
16.05 Разговор с фотографиями.
16.30 "Преодоление хаоса".
17.05 "2003".
17.10 "Российский курьер".
17.50 Новое кино.
18.15 Слово о К.Воробьеве.
18.40 Время музыки.
19.10 Чудо-сказка.
19.29 Азбука.
19.50 Художник О.Целков.
20.20 "Осенние портреты".
20.45 После новостей...
21.05 Сериал "Большие перемены".
21.55 "Гений первого ранга Земли и Солнца".
22.05 Мемуары с "Фитилем".
22.30 Джазофрения.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
08.10 Сериал "Ее звали Никита".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.15 Комедия "Миллион в брачной корзине".
10.45 Мультфильм "Чудеса в решете".
11.20 "Старый телевизор".
13.15 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
14.00 Сегодняччко.
15.15 "Улица Сезам".
15.45 Сериал "Удивительные странствия Геракла".
16.35 Сериал "Доктор Куин, женщина-врач".
17.30 Впрок.
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 Боевик "Полицейская история - 2" (Гонконг).
21.40 Сериал "Ее звали Никита".
22.35 Сегодняччко.
23.15 Сегодня в полночь.

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Мультпланета.
19.00 Сериал "Смерть любит рискованные предприятия".
20.00 Новости "К-видео".
20.30 Вечарніца.
20.45 Сериал "Горец".
21.30 Today.
22.00 Комедия "Этот чертов кот".

Футбольное поле битвы принадлежит телемародерам

Клубы Европы будут поделены на касты

ИЗВЕСТИЕ о покупке телемагнатом Рупертом Мердоком знаменитого клуба «Манчестер юнайтед» вызвало в Англии звучный резонанс. Истинный болельщик – как ребенок. Остро чувствует фальшь.

Несмотря на видимую выгоду сделки, проявившуюся мгновенно (акции «МЮ» на фондовой бирже совершили резкий скачок), общественность недовольна. Поклонники «МЮ» понимают – их любимую команду используют как тяжелую фигуру в далеко не шахматной партии.

Кто владеет «Юнайтед», тот контролирует премьер-лигу, гласит английская футбольная поговорка. Зачем это нужно Мердоку? Опыт лежит на поверхности. Телевизионный барон завоевывает высокодоходный рынок, каковым являются продающиеся в десятки стран матчи высшего дивизиона. Права на трансляции первенства в Британии принадлежат компании «Скай бродкастинг», также детищу Мердока. Но рамки островов уже давно стали ему тесны. Сегодня главный проект телебосса в альянсе с коллегами Сильвио Берлускони и Лео Киршем – создание в Европе футбольной суперлиги. Новообразование станет элитным обществом, членство в котором будет определяться величиной клубных бюджетов. Собрать 32 «бессмертных» клуба и разыгрывать между ними собственный чемпионат, оставив остальных завистливо глотать слюни: ведь каждому примкнувшему к проекту обещано до 500 миллионов долларов за первые пять лет.

РЕЙТЕР

«Манчестер Юнайтед» продан, на очереди – лондонский «Арсенал». Болельщиков никто не спрашивает...

Проект, по мысли вдохновителей, должен стать главной приманкой для будущей аудитории разворачиваемой в Европе 200-канальной сети цифрового телевидения. Естественно, платной. Стоит ли уточнять, кто владельцы?

Перспектива удручающая. Принцип искусственного деления футбола на белую и черную кость ударит не только по отдельным командам. Пострадают национальные первенства. Избранным клубам будет все равно, какими они придут к финишу своего чемпионата. Место в высшей касте гарантировано.

Сепаратистам от футбола противостоит УЕФА. На днях ее генеральный секретарь Герхард Айгнер заявил о неприемлемости проведения каких-либо соревнований вне юрисдикции европейского Союза. Против выступают национальные федерации и конкуренты телемагнатов. Так, спустя сутки после покупки «МЮ» «Скай бродкастингом» консорциум «Карлтон комьюникейшнз» вышел с заманчивым предложением на руководство лондонского «Арсенала». И, наконец, сами потенциальные участники суперлиги могут подставить ножку ее создателям. Наверняка найдутся обойденные и обиженные. Наверняка клубы захотят участвовать в дележе прибылей – почва для скандалов благодатная.

И все же в ближайшем будущем элитным клубам придется выбирать: продолжать жить в рамках правовых норм, установленных УЕФА, или пренебречь ими ради сверхприбылей. Как учит история, чаще предпочитают второе.

Оксана ПОЛОНСКАЯ

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя адказнасці не нясе.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №1135